

قانون 48565 : قانون امور گمرکی

قانون امور گمرکی

بخش اول - تعاریف، سازمان و کلیات

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - مفاهیم اصطلاحات **گمرکی** به کار برده شده در این **قانون**، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری **گمرکی** به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا می شود مگر این که در بندهای ذیل یا در سایر مواد این **قانون** از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد:

الف - اظهار کالا: بیانیه‌ای کتبی یا شفاهی است که براساس مقررات این **قانون** اظهارکننده، رویه **گمرکی** مورد نظر خود را درباره کالا مشخص می‌کند و اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات **گمرکی** را ارائه می‌دهد.

ب - اظهارکننده: صاحب کالا یا نماینده **قانون**ی او است که کالا را برابر مقررات این **قانون** به گمرک اظهار می‌کند. در اظهار الکترونیکی صاحب کالا یا نماینده **قانون**ی وی به استناد گواهی رقومی (دیجیتالی) تأیید شده از مراکز مجاز صدور گواهی مذکور به‌عنوان صاحب کالا یا نماینده **قانون**ی اظهارکننده شناخته می‌شود.

پ - اظهارنامه اجمالی: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل، فهرست کلی محمولاتی که باید تخلیه و یا بارگیری شود را هنگام ورود و یا خروج وسیله نقلیه از کشور اعلام می‌نماید.

ت - اماکن **گمرکی**: انبارها، باراندازها، اسکله‌ها، فرودگاهها، ایستگاههای راه آهن، محوطه‌ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات **گمرکی** استفاده می‌شود. این اماکن می‌تواند انبارهای **گمرکی**، انبارهای اختصاصی و سردخانه‌های عمومی باشد.

ث - ترخیص: خروج کالا از اماکن **گمرکی** پس از انجام تشریفات **گمرکی** مربوط است.

ج - ترخیصیه: سندی است که به موجب آن شرکت حمل و نقل (کریر و فرواردر) پس از احراز هویت، بلامانع بودن انجام تشریفات **گمرکی** توسط گیرنده کالا را به گمرک اعلام می‌نماید.

چ - تشریفات **گمرکی**: کلیه عملیاتی است که در اجرای مقررات **گمرکی** انجام می‌شود.

ح - تضمین: وجه نقد، ضمانتنامه بانکی و بیمه‌نامه معتبری است که برای اجرای الزامات مندرج در مقررات **گمرکی** نزد گمرک سپرده می‌شود.

خ - تعهد: قبول الزام کتبی یا الکترونیکی که شخص را در برابر گمرک برای انجام یا عدم انجام عملی ملزم می‌کند.

د - حقوق ورودی: حقوق **گمرکی** معادل چهار درصد (۴٪) ارزش **گمرکی** کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیأت وزیران تعیین می‌گردد به علاوه وجوهی که به موجب **قانون**، گمرک مسؤول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود.

ذ - حمل یکسره: ورود کالا به اماکن **گمرکی** و خروج کالا از اماکن مذکور بدون تخلیه و تحویل در این اماکن با رعایت مقررات این **قانون** است.

ر - روز اظهار: زمانی که اظهارنامه امضاء شده به ضمیمه اسناد مربوطه توسط اظهارکننده به صورت دستی یا رایانه‌ای به گمرک ارائه می‌شود و شماره دفتر ثبت اظهارنامه به آن اختصاص می‌یابد.

ز - سازمان جهانی گمرک (شورای همکاری **گمرکی**): سازمان بین‌المللی بین‌الدولی که براساس کنوانسیون مورخ ۲۴/۹/۱۳۲۹ هجری شمسی مطابق با ۱۵ دسامبر ۱۹۵۰ میلادی ایجاد گردیده است و کشور ایران در اسفند ماه سال ۱۳۳۷ هجری شمسی به آن پیوسته است.

ژ - سامانه (سیستم) هماهنگ شده: توصیف و کد گذاری کالا براساس کنوانسیون بین‌المللی سامانه هماهنگ شده توصیف و نشانه‌گذاری (کد گذاری) کالا مورخ ۱۴ ژوئن ۱۹۸۳ میلادی که به تصویب شورای همکاری **گمرکی** رسیده و جمهوری اسلامی ایران براساس ماده واحده **قانون** الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون یاد شده مصوب ۲۰/۶/۱۳۷۳ هجری شمسی، به آن پیوسته است.

س - شرکت حمل و نقل بین‌المللی: شخص حقوقی که به موجب مقررات **قانون**ی، مجاز به انجام عملیات حمل و نقل بین‌المللی است.

ش - صاحب کالای تجاری: شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهنویسی و صحت امضاء و گذارنده از طرف مقام صلاحیتدار گواهی شده باشد.

ص - قلمرو **گمرکی**: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن **قانون امور گمرکی** اعمال می‌شود.

ض - کالای تجاری: کالایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش صادر یا وارد می‌گردد اعم از این که به همان شکل یا پس از انجام عملیات اعم از تولیدی، تفکیک و بسته‌بندی به فروش برسد.

ط - کالای داخلی: کالایی که در قلمرو **گمرکی** کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است.

ظ - کالای گمرک نشده: کالایی که تحت نظارت و کنترل گمرک است ولی تشریفات **گمرکی** آن به طور کامل انجام نشده است.

ع - کالای مجاز: کالایی که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.

غ - کالای مجاز مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن نیاز به کسب موافقت قبلی یک یا چند سازمان دولتی دارد.

ف - کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن بنا به مصالح ملی یا شرع مقدس اسلام به موجب **قانون** ممنوع است.

ق - کنترل‌های **گمرکی**: اقداماتی که توسط گمرک به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات **گمرکی** انجام می‌شود.

ک - مرجع تحویل گیرنده: شخص حقوقی که به موجب **قانون** یا قراردادهاي متکي به **قانون** مسؤولیت تحویل و نگهداري کالاهاي مربوط به عموم اشخاص را که تشریفات **گمرکي** آن انجام نشده است در اماکن **گمرکي** برعهده دارد. این اصطلاح شامل سازمان جمع آوري و فروش اموال تملیکی نیست.

گ - مقررات **گمرکي**: قوانین و مقررات اعم از آیین نامه هاي اجرائي، دستورالعملها و بخشنامه هايي که نظارت یا اجرائي آن به گمرک و اگذار گردیده است.

ل - هزینه هاي انجام خدمات: جوهي که در قبال انجام خدماتي از قبیل هزینه اشعه ایکس (ایکس ري)، مهر و موم، پلمب، باربري، انبارداري در اماکن **گمرکي**، آزمایش و تعرفه بندي، مراقبت، بدرقه، توزین کالا و خدمات فوق العاده دریافت مي شود و شرایط، ضوابط و مصادیق آن متناسب با خدمات انجام شده تعیین مي گردد.

فصل دوم - اهداف، وظایف و سازمان گمرک جمهوري اسلامي ايران

ماده ۲ - گمرک جمهوري اسلامي ايران سازمانی دولتي تابع وزارت **امور** اقتصادي و دارايي است که به عنوان مرزبان اقتصادي کشور نقش محوري و هماهنگ کننده را در مبایدي ورودی و خروجی کشور دارد و مسؤول اعمال حاکمیت دولت در اجرائي **قانون امور گمرکي** و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض **گمرکي** و مالیاتهاي مربوطه و الزامات فني و تسهیل تجارت است.

گمرک جمهوري اسلامي ايران برای انجام وظایف **قانوني** خود، سطوح واحدهاي اجرائي مورد نیاز را بدون رعایت ضوابط و تقسیمات کشوري و ماده (۳۰) **قانون** مدیریت خدمات کشوري، متناسب با حجم و نوع فعالیتها تعیین مي نماید. تشکیلات گمرک و واحدهاي اجرائي متناسب با وظایف و مأموریتهاي محوله توسط گمرک جمهوري اسلامي ايران تهیه مي شود و پس از تأیید وزیر **امور** اقتصادي و دارايي به تصویب هیأت وزیران مي رسد.

گمرک جمهوري اسلامي ايران شامل ستاد مرکزي گمرک ايران و گمرکهاي اجرائي است.

ماده ۳ - وظایف و اختیارات گمرک ايران به شرح ذیل است:

الف - اعمال سیاستهاي دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا

ب - تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر جوه قابل وصول **قانوني** توسط گمرک ايران

پ - انجام تشریفات **قانوني** ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده **قانوني** وي و بررسی اسناد ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتي یا استرداد اضافه دریافتي

ت - کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور

ث - اجرائي قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه هاي مرزي، مرزنشینان و پیلهوران

ج - اعمال مقررات **گمرکي** درباره معافیتها و ممنوعیتها در بخشهاي صادرات قطعي، صادرات موقت، واردات قطعي، واردات موقت، کران بري (کابوتاز)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپاي مرزي، فروشگاههاي آزاد، بسته ها و پیکههاي سیاسی و پست بین الملل

چ - اجرائي قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق **گمرکي**، کالاهای متروکه و ضبطي

ح - پیش بینی و فراهم نمودن زیرساختهاي مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه ها، رویه ها و روشهاي نوین همچون پنجره واحد در فعالیتهای **گمرکي**

خ - جمع آوري، تجزیه و تحلیل و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا

د - بررسی و شناخت موانع نظام **گمرکي** و برنامه ریزی در جهت رفع آنها

ذ - اظهار نظر درباره پیش نویس طرحها، لوایح، تصویبنامه هاي مرتبط با **امور گمرکي**

ر - اتخاذ روشهاي مناسب جهت هدایت و راهبري دعاوي حقوقی و قضائي در رابطه با **امور گمرکي**

ز - آموزش کارکنان و نظارت و انجام بازرسي اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصیرات اداري آنان

ژ - بازرسي از واحدهاي اجرائي **گمرکي** و نظارت بر عملکرد آنها و ساماندهي کمی و کیفي مبایدي ورودی و خروجی

س - رسیدگی و حل اختلافات ناشی از اجرائي **قانون** و مقررات **گمرکي** في ما بین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه

ش - گسترش ارتباطات بین المللی، انعقاد تفاهمنامه و موافقتنامه هاي **گمرکي** دو یا چند جانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمانهاي بین المللی و **گمرکي** با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) **قانون** اساسي و قوانین مربوطه

ص - رعایت توصیه هاي سازمان جهانی گمرک، قراردادهاي بازرگانی و توافقنامه هاي منعقد شده یا پایاپاي در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه

ض - رعایت مفاد **قانون** اجرائي سیاستهاي کلي اصل چهل و چهارم (۴۴) **قانون** اساسي به منظور واگذاری **امور** غیر حاکمیتی **گمرکي** به بخشهاي خصوصی و تعاونی

ط - استفاده از فناوریهاي نوین و تجهیز اماکن **گمرکي** به ابزارهاي پیشرفته جهت افزایش کارایی و بهبود انجام تشریفات **گمرکي**

ظ - تمهیدات لازم برای تسهیل **امور** تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا

ع - تسهیل فرآیندهای **گمرکي** با هدف توسعه گردشگری

غ - انجام سایر وظایف **گمرکي** به موجب این **قانون** و یا سایر قوانین و مقررات

ماده ۴ -

الف - رئیس کل گمرک ايران از سوی وزیر **امور** اقتصادي و دارايي منصوب مي شود و به عنوان بالاترین مقام اجرائي گمرک در چهارچوب قوانین و مقررات **قانوني** مربوطه، اداره **امور** گمرک، پیشنهاد تشکیلات و بودجه، استخدام، عزل و نصب کارمندان، نقل و انتقال آنان از واحدی به واحد دیگر، نمایندگی گمرک در کلیه مراجع **قانوني** و حقوقی با حق توکیل به غیر و ارجاع به داوري در موارد

لزوم و اعمال نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله به گمرک را زیر نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی برعهده دارد. همچنین وی همتر از مقامهای موضوع بند (د) ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری است.

ب - معاونان گمرک بنا به پیشنهاد رئیس کل گمرک ایران و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی با حکم رئیس کل گمرک ایران منصوب می شوند.

پ - کارکنان گمرک از نظر مقررات استخدامی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و اصلاحات بعدی آن می باشند و با عنایت به ویژگیهای خاص و اهمیت و مسؤلیتهای مشاغل گمرک و تأثیر آن بر وصول درآمدها، از امتیاز جداول حق شغل موضوع ماده (۶۵) قانون مذکور با ضریب (۲ / ۱) برخوردارند. گمرک می تواند برای تأمین نیروی انسانی واحدهای اجرائی نسبت به جا به جایی نیروهای انسانی با توجه به مدارک تحصیلی و تجارب و تخصص آنان برای تصدی پستهای سازمانی اقدام نماید. بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل درآمدهای حاصل از این قانون تأمین می گردد.

فصل سوم - کلیات

مبحث اول - حقوق ورودی و هزینه های خدمات

ماده ۵ - حقوق ورودی و هزینه های انجام خدمات بدون توجه به نو یا مستعمل بودن کالا طبق مأخذ مقرر، به ترتیب به وسیله گمرک یا اشخاص ارائه دهنده خدمت به پول رایج ملی وصول می شود.

تبصره ۱ - در احتساب جمع جوهی که گمرک برای انجام تشریفات گمرکی وصول می کند کسر یک هزار (۱۰۰۰) ریال، معادل یک هزار (۱۰۰۰) ریال محسوب می شود.

تبصره ۲ - صاحب کالا مسؤل پرداخت حقوق ورودی، هزینه های انجام خدمات و جریمه های متعلق به ترخیص است.

تبصره ۳ - مصادیق و نحوه اخذ هزینه خدمات با رعایت مقررات قانونی در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می گردد.

ماده ۶ - واردات قطعی کالا مستلزم پرداخت حقوق ورودی متعلقه است. گمرک می تواند کالای متعلق به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی را مشروط بر این که جنبه تجاری نداشته باشد با تعهد مسؤلان مالی سازمان مربوطه با تعیین مهلت و کالای متعلق به سایر اشخاص را با اخذ ضمانتنامه بانکی و تعیین مهلتی که حداکثر بیش از یک سال نباشد برای پرداخت حقوق ورودی به طور قطعی ترخیص کند.

تبصره ۱ - افزایش حقوق ورودی شامل کالای موجود در اماکن گمرکی نیست.

تبصره ۲ - درآمدهای موضوع این قانون با رعایت حکم ماده (۱۶۰) به حسابی که از سوی خزانه داری کل کشور تعیین و توسط گمرک ایران اعلام می شود واریز می گردد. گمرک مکلف است در قبال دریافت هرگونه وجه، رسید آن را به پرداخت کننده تسلیم نماید.

ماده ۷ - کالای موجود در گمرک، وثیقه پرداخت کلیه وجوه متعلقه به آن کالا و سایر بدهیهای قطعی صاحب کالا بابت جوهی است که وصول آن به موجب قانون برعهده گمرک است. گمرک قبل از دریافت یا تأمین وجوه مذکور نمی تواند اجازه تحویل و ترخیص کالا را بدهد.

ماده ۸ - گمرک مجاز است هرگونه مطالبات قطعی خود ناشی از اجرای این قانون را از اشخاص به سازمان امور مالیاتی اعلام نماید تا سازمان مذکور آن را براساس قانون مالیاتهای مستقیم و آیین نامه اجرائی و اصلاحیه های بعدی آن وصول کند.

مبحث دوم - فناوری اطلاعات و ارتباطات

ماده ۹ - گمرک موظف است امکانات به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات را با رعایت قوانین تجارت الکترونیک و مدیریت خدمات کشوری در اجرای وظایف خود فراهم آورد.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون آیین نامه گمرک الکترونیکی را با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه کند و به تصویب هیأت وزیران برساند.

مبحث سوم - تضمین

ماده ۱۰ - به استثناء هزینه انجام خدمات که بلافاصله وصول می شود، میزان تضمین اخذ شده برای وصول حقوق ورودی برای کالاهای مجاز معادل حقوق ورودی متعلقه و برای سایر کالاها معادل حقوق ورودی متعلقه به علاوه نصف تا سه برابر ارزش کالا است که حسب مورد توسط گمرک تعیین می شود.

مبحث چهارم - تشریفات و کنترل های گمرکی

ماده ۱۱ - به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی، کلیه کالاهایی که به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می شود، مشمول تشریفات و کنترل های گمرکی با استفاده از شیوه های مانند مدیریت خطر، بازرسیهای منظم یا اتفاقی، به کارگیری تجهیزات و شیوه های نوین بازرسی، روشهای مبتنی بر حسابرسی و در موارد استثنائی بدرقه یا مراقبت است.

ماده ۱۲ - به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی در مبادی ورودی و خروجی، نمایندگان وزارتخانه ها و سازمانهای مسؤل سایر کنترلها موظفند تحت نظارت گمرک اقدام نمایند. سایر کنترلها مانند بازرسیهای پزشکی، دامپزشکی، گیاهی، استانداردهای فنی و کیفیت باید به صورت هماهنگ و تحت نظارت گمرک ساماندهی شود. برخی از این کنترلها به منظور تسهیل تجارت بین المللی می تواند با هماهنگی قبلی به گمرک واگذار شود یا در مکان دیگری به تشخیص گمرک صورت گیرد. وزارتخانه ها و سازمانهای مسؤل این کنترلها باید به منظور انجام سریع وظایفشان امکانات و تسهیلات لازم را فراهم نمایند.

مبحث پنجم - الزامات سامانه (سیستم) هماهنگ شده

ماده ۱۳ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اصلاحات مربوط به سامانه هماهنگ شده توصیف و کد گذاری کالا، یادداشتهای توضیحی آن و اصلاحات بعدی را در قالب آیین نامه پیشنهاد نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند و اصلاحات مزبور را در روزنامه های کثیرالانتشار آگهی و در تارنمای (وب سایت) اختصاصی گمرک درج کند.

تبصره - در صورتی که اصلاحات مزبور در مأخذ حقوق ورودی مؤثر باشد، کالای موجود در گمرک و کالایی که قبل از اعلام آگهی برای آن گشایش اعتبار شده یا بارنامه حمل برای آن صادر گردیده است مشمول مأخذ کمتر می شود. مدت زمان رسیدن کالای بارنامه در آیین نامه این قانون تعیین می گردد.

بخش دوم - ارزش گذاری و قواعد مبدأ

فصل اول - ارزش کالا

مبحث اول - ارزش کالاي ورودی (وارداتی)

ماده ۱۴ - ارزش **گمرکی** کالاي ورودی در همه موارد عبارت است از ارزش بهای خرید کالا در مبدأ به اضافه هزینه بیمه و حمل و نقل (سیف) به اضافه سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا ورود به اولین دفتر **گمرکی** تعلق می‌گیرد که از روی سیاهه خرید یا سایر اسناد تسلیمی صاحب کالا تعیین می‌شود و براساس برابری نرخ ارز اعلام شده توسط بانک مرکزی در روز اظهار است.

تبصره ۱ - در تعیین ارزش **گمرکی** موارد ذیل، در صورت پرداخت افزوده می‌شود:

الف - حقوق مالکیت معنوی

ب - هزینه‌های طراحی و مهندسی در سایر کشورها

پ - ظروف و محفظه‌ها

ت - مواد، قطعات و تجهیزات به‌کار رفته در تولید کالاي وارده و تأمین‌شده توسط خریدار

ث - هر بخش از عواید فروش مجدد و عواید و اگداری تعلق‌گرفته به فروشنده به طور مستقیم یا غیرمستقیم

تبصره ۲ - چنانچه ارزش **گمرکی** کالاي ورودی از قیمت مندرج در اسناد ارائه شده متمایز باشد، شامل هزینه‌ها یا موارد زیر نمی‌شود:

الف - هزینه ساختن، نصب کردن، سوار کردن، نگهداری یا کمک فنی در مورد کالاهایی مانند دستگاه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی پس از ورود آنها

ب - هزینه حمل و نقل پس از ورود کالا

پ - هزینه سود متداول ناشی از تأمین مالی خرید کالاي وارده توسط فروشنده یا شخص ثالث

ت - هزینه اقدامات خریدار خارج از شرایط انجام معامله، مانند فعالیت‌های بازاریابی برای کالا

ث - حق تکثیر و تولید داخلی کالاي وارده

ج - ارزش یا هزینه اطلاعات و دستورالعمل‌های ضبط شده در نرم‌افزار یا روی حاملین اطلاعات مانند دیسکت، لوح فشرده و مشابه آن برای استفاده در رایانه؛ در این موارد ارزش حامل خام محاسبه می‌شود.

تبصره - «اطلاعات و دستورالعمل‌ها» شامل ضبط‌های صدایی، سینمایی، ویدئویی، نرم افزارهای تجاری و همچنین «حاملین اطلاعات» شامل مدارهای مجتمع، نیمه هادیها و وسایل مشابه از این حکم مستثنی است.

ماده ۱۵ - هرگاه از طرف صاحب کالا سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشده باشد یا ارزش مندرج در اسناد تسلیمی صاحب کالا به استناد دلایل و مدارک قابل قبول مورد پذیرش گمرک نباشد، ارزش کالا بر مبنای یکی از روشهای ذیل تعیین می‌شود:

الف - سوابق ترخیص کالاي مثل همزمان از همان کشور مبدأ

ب - سوابق ترخیص کالاي مشابه همزمان از همان کشور مبدأ

پ - قیمت فروش همان کالا در بازار داخلی پس از تعدیل‌های لازم

ت - ارزش محاسباتی بر مبنای عوامل متشکله

ث - ارزش گذاری کالا بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در به کارگیری روشهای فوق‌الذکر

تبصره - رعایت تقدم و تأخر در به کارگیری روشهای فوق الزامی است و فقط در صورت درخواست وارد کننده، ترتیب کاربرد روش‌های سوم و چهارم قابل جابجایی است.

شرایط و مقررات اجرای این ماده در آیین‌نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌شود.

مبحث دوم - ارزش **گمرکی** کالاي صدور (صادراتی)

ماده ۱۶ - ارزش **گمرکی** کالاي صدور، عبارت است از قیمت فروش کالا برای صدور به اضافه هزینه بیمه، باربری و حمل و نقل و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو **گمرکی** تعلق می‌گیرد و از روی سیاهه و اسناد تسلیمی صادرکننده تعیین می‌گردد. در صورت عدم ارائه اسناد و یا نامتناسب بودن ارزش اظهار شده به دلایل مستند، گمرک ارزش کالاي صدور را با استعلام از مراجع ذی ربط و براساس قیمت عمده فروشی آن در بازار داخلی به اضافه هزینه‌هایی که تا خروج از قلمرو **گمرکی** به آن تعلق می‌گیرد تعیین می‌نماید.

تبصره - تشخیص نامتناسب بودن ارزش **گمرکی** مانع از صدور کالا نیست و گمرک می‌تواند با اخذ تعهد، رسیدگی به ارزش را به بعد از صدور موکول نماید مگر در مواردی که صادرات کالا منوط به پرداخت عوارض صادراتی بر مبنای ارزش کالا باشد.

فصل دوم - قواعد مبدأ

ماده ۱۷ - کشور مبدأ کالا کشوری است که کالا در آن تولید یا ساخته و به منظور اعمال اهداف تعرفه‌ای **گمرکی**، محدودیتهای مقداری یا هر اقدام دیگر مرتبط با امر تجارت در آن، به‌کار گرفته می‌شود. قواعد مبدأ براساس ضوابط سازمان تجارت جهانی و مورد تأیید شورای همکاری **گمرکی** در آیین‌نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌گردد.

تبصره - مرجع صدور گواهی مبدأ در ایران اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است.

بخش سوم - تشریفات قبل از اظهار

ماده ۱۸ - شرکت‌های حمل و نقل موظفند هنگام ورود وسیله نقلیه به قلمرو **گمرکی**، دو نسخه اظهارنامه اجمالی تنظیم و به هریک از آنها نسخه‌ای از فهرست کل بار و در صورت نیاز، بارنامه‌های (راهنماهای) هر ردیف از فهرست کل بار را ضمیمه و به گمرک و مرجع

تحويل گیرنده کالا تسليم کنند و در صورت خالي بودن وسيله نقلیه، اظهارنامه اجمالي با تصريح بر خالي بودن تسليم نمایند. اظهارنامه اجمالي بايد به زبان فارسي و طبق نمونه‌اي که گمرک ايران با هماهنگي مراجع تحويل گیرنده تهیه می‌نماید، بدون حک و اصلاح و قلم‌خوردگی تنظیم گردد.

تبصره ۱ - مسؤولیت شرکتهای حمل و نقل به هنگام تنظیم و تسليم اظهارنامه اجمالي از نظر محتویات بسته‌های آکبند محدود به مندرجات بارنامه‌های مربوطه است. بارگنج‌های (کانتینرهای) بارگیری و مهر و موم شده از طرف فرستنده کالا در حکم بسته آکبند تلقی می‌گردد.

تبصره ۲ - مقررات این ماده شامل کالاهای ورودی از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به قلمرو **گمرکی** نمی‌گردد.

ماده ۱۹ - تخلیه کالا در اماکن **گمرکی** موکول به موافقت گمرک است. مرجع تحويل گیرنده بايد قبل از تخلیه کالا هماهنگی لازم را با گمرک به عمل آورد.

تبصره - ترتیبات نظارت بر تخلیه و نحوه فهرست‌برداری، پذیرش، تحويل، چیدمان، ثبت دفاتر و تنظیم صورتمجالس و چگونگی تسویه محمولات وسيله نقلیه و ترتیب تحويل و تحول کالا به انبارهای **گمرکی** در آیین‌نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌شود.

ماده ۲۰ - هرگاه شرکت حمل و نقل بعد از تسليم اظهارنامه اجمالي و فهرست کل بار (مانیفست) ضمیمه آن، اظهارنامه و فهرست کل بار دیگری در تغییر و اصلاح آن یا تکمیل اظهارنامه قبلی به گمرک و مرجع تحويل گیرنده بدهد در صورتی که قبل از شروع به عملیات تخلیه تسليم شده باشد فهرست کل بار و اظهارنامه اصلاحی یا تکمیلی مذکور پذیرفته می‌شود.

تبصره - در صورتی که موارد اصلاح در ارتباط با نوع کالا و تعداد بسته نباشد گمرک بعد از تخلیه و قبل از صدور ترخیصیه نیز اظهارنامه و فهرست کل بار اصلاحی یا تکمیلی مذکور در این ماده را می‌پذیرد.

ماده ۲۱ - هرگاه در موقع تحويل قطعی محمولات وسيله نقلیه به مرجع تحويل گیرنده و تطبیق آن با مندرجات اظهارنامه اجمالي و فهرست کل بار ضمیمه آن اختلافاتی از حیث تعداد بسته‌های تحویلی مشاهده شود، بلافاصله مراتب در صورتمجلسی به امضاء نماینده شرکت حمل و نقل و مأموران مرجع تحويل گیرنده و نظارت گمرک می‌رسد. در مورد این اختلاف با شرکت حمل و نقل طبق ماده (۱۰۴) این **قانون** رفتار می‌شود.

تبصره - بار گنج‌هایی که در مقصد بارنامه به‌عنوان چند محموله‌ای (LCL) اظهار اجمالي و تحويل مرجع تحويل گیرنده می‌شود، با درخواست شرکتهای حمل و نقل بین‌المللی دارنده ترخیصیه کلی و ارائه بارنامه‌های تفکیکی (HBL)، بارگنج در محل تخصیص یافته تخلیه می‌شود. سپس قبض انبار تفکیکی صادر و در صورت عدم تطبیق تعداد بسته‌ها در هر بارنامه با بسته‌های تخلیه شده، مقررات این ماده اعمال می‌گردد.

ماده ۲۲ - تمام وظایفی که به موجب این **قانون** بر عهده شرکتهای حمل و نقل است می‌تواند به وسيله نمایندگی مجاز آنها نیز انجام شود و در این صورت نماینده مزبور تمام مسؤولیتهای **گمرکی**، بندری و فرودگاهی مربوطه را بر عهده دارد.

بخش چهارم - نگهداری کالا در اماکن **گمرکی**

فصل اول - انبارهای **گمرکی** و مسؤولیت نگهداری کالا

مبحث اول - انبارهای **گمرکی**

ماده ۲۳ - منظور از انبارهای **گمرکی** اعم از انبار مسقف، غیرمسقف و محوطه، اماکنی است که برای نگهداری کالاهای ورودی و صدور تأسیس و توسط مراجع تحويل گیرنده کالا اداره می‌شود. هر جا ضرورت‌های تجاری ایجاب نماید گمرک اجازه تأسیس این انبارها را صادر و ترتیبات کنترلهای **گمرکی** را تعیین می‌نماید. مراجع تحويل گیرنده کالا ملزمند مفاد این **قانون** را رعایت نمایند.

تبصره - مراجع تحويل گیرنده که کالای گمرک نشده را با موافقت گمرک نگهداری می‌نمایند می‌توانند به توسعه تأسیسات و انبارهای مورد نیاز در محدوده دارای مجوز اقدام نمایند.

ماده ۲۴ - مدت مجاز نگهداری کالا در انبارهای **گمرکی** از تاریخ تحويل کالا به این اماکن سه ماه است. در صورت تقاضای کتبی صاحبان کالا یا شرکتهای حمل و نقل در مورد کالای عبوری و وجود علل موجه به تشخیص گمرک و با پرداخت هزینه انبارداری تا تاریخ موافقت گمرک این مدت حداکثر تا دو ماه دیگر قابل تمدید است. در صورتی که ظرف مهلت مقرر صاحب کالا برای انجام تشریفات **گمرکی** و پرداخت وجوه متعلقه اقدام ننماید کالا مشمول مقررات متروکه می‌شود. چنانچه کالا به انبارهای **گمرکی** متعدد منتقل و نگهداری شود مدت توقف از زمان ورود کالا به اولین انبار **گمرکی** محاسبه می‌شود. مهلت توقف مرسولات پستی غیرتجاری تابع مقررات پست است.

تبصره ۱ - در صورتی که امکانات لازم برای نگهداری کالای فاسدشدنی و کالایی که نگهداری آن هزینه اضافی ایجاد می‌کند، در انبارهای **گمرکی** موجود نباشد، باید بلافاصله پس از تخلیه و تحويل، ترخیص و یا با مسؤولیت صاحب کالا و نظارت گمرک به انبار مناسب منتقل شود. در غیر این صورت، مرجع تحويل گیرنده هیچ‌گونه مسؤولیتی در قبال ضایع یا فاسد شدن آنها ندارد و گمرک بلافاصله مقررات متروکه را در مورد آن کالا اعمال می‌نماید.

تبصره ۲ - چنانچه ظرف یک‌ماه کالاهایی که برای آن سند ترخیص یا فروش صادر گردیده است از انبارها خارج نشود مشمول مقررات متروکه می‌شود. این مهلت با اعلام موافقت مرجع تحويل گیرنده و گمرک قابل تمدید است.

تبصره ۳ - تا زمانی که کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک در انبارهای **گمرکی** متوقف گردد، کالا متروکه نمی‌شود.

تبصره ۴ - تعیین مهلت توقف کالا در مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی بر اساس ضوابط **قانون**ی مناطق مذکور در اختیار سازمانهای مسؤول این مناطق است. کالاهایی که در این مناطق پس از انقضای مهلتهای اعطائی توسط سازمانهای مذکور مهلت منقضی، اعلام می‌شوند نیز مشمول مقررات کالای متروکه می‌گردند.

مبحث دوم - مسؤولیت حفظ و نگهداری کالا در انبارهای **گمرکی**

ماده ۲۵ - مسؤولیت حفظ و نگهداری کالای موجود در انبارهای **گمرکی** از هنگام تحويل گرفتن تا زمان تحويل دادن آن با مرجع تحويل گیرنده کالا است. مرجع تحويل گیرنده مکلف است کالای موجود در انبارهای **گمرکی** را در مقابل خطرات ناشی از آتش سوزی، اشتعال و انفجار بیمه نماید و حق بیمه مربوطه را به هنگام ترخیص از صاحب کالا وصول کند. در صورتی که کالای تحویلی به انبارهای **گمرکی** به موجب بیمه‌نامه معتبر که شماره آن باید در هنگام تحويل کالا در اظهارنامه اجمالي یا بیانییه یا اسناد معتبر دیگر به

مرجع تحویل گیرنده اعلام گردد، بیمه باشد، تا زمانی که بیمه نامه مزبور دارای اعتبار است، کالا تحت پوشش آن است و برای این مدت حق بیمه توسط مرجع تحویل گیرنده دریافت نمی گردد.

تبصره ۱ - ارزش کالا برای دریافت حق بیمه و پرداخت غرامت در مورد کالای تجاری ارزش «سیف» است که در اسناد خرید تعیین می گردد. در مواردی که اسناد ارائه نشود ارزش به موجب مفاد این **قانون** تعیین می شود.

تبصره ۲ - در مسیر حمل عبور داخلی اداری مسؤلیت حفاظت کالا حسب مورد با عبوردهنده است.

تبصره ۳ - در مواردی که مرجع تحویل گیرنده مسؤلیت باربری کالا را نیز بر عهده دارد، خسارات وارده به هنگام باربری نیز مشمول این ماده می شود.

تبصره ۴ - در صورتی که کالا با روش اعتبار اسنادی وارد گردد فقط ارائه يك نسخه از بیمه نامه معتبر در زمان ترخیص کالا کافی است.

تبصره ۵ - چنانچه تصویر بیمه نامه دارای اعتبار زمانی کالای عبوری خارجی از سوی عبوردهنده به طور کتبی با ذکر تعهد و تأیید اصالت بیمه نامه در زمان اظهار به گمرک ارائه گردد آن کالا مشمول پرداخت حق بیمه محلی نمی گردد.

ماده ۲۶ - در غیر از موارد مذکور در ماده (۲۵) این **قانون** و موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و خسارت ناشی از کیفیت کالا یا بدی بسته بندی، در صورتی که کالا در مدت توقف در انبارهای **گمرکی** از بین برود یا آسیب ببیند، مرجع تحویل گیرنده مسؤل پرداخت غرامت است.

تبصره ۱ - پرداخت غرامت یا صرف نظر کردن صاحب کالا از دریافت آن رافع مسؤلیت مرجع تحویل گیرنده در مورد حقوق دولت نیست و در صورت ثبوت تقصیر و احراز تخلف باید حقوق ورودی متعلق به کالای از بین رفته را پرداخت نماید.

تبصره ۲ - چنانچه مرجع تحویل گیرنده، گمرک و مرتکب، کارمند گمرک باشد خسارت به وسیله گمرک جبران و سپس از کارمند متخلف مطالبه و وصول می شود.

فصل دوم - انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه های عمومی رسمی و گمرک اختصاصی

ماده ۲۷ - منظور از انبار اختصاصی انباری است خارج از انبارهای **گمرکی** که کالای گمرک نشده متعلق به شخص خاص با شرایط مقرر در این فصل در آن نگهداری می شود. صاحب کالا می تواند کالای گمرک نشده متعلق به خود را به منظور انجام یا اتمام تشریفات **گمرکی** در انبار اختصاصی تحت نظارت نزدیکترین گمرک طبق شرایط مقرر در این فصل نگهداری کند.

تبصره - شرایط فیزیکی انبار اختصاصی، نحوه اداره و زمان مجاز نگهداری و چگونگی سرشماری کالا و شیوه بازرسی از انبار به موجب آیین نامه ای است که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این **قانون** توسط گمرک تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۲۸ - گمرک در صورتی می تواند با انتقال و نگهداری کالا در انبار اختصاصی موافقت نماید که حقوق ورودی متعلق به آن تضمین شود و کالا از انواع مجاز و مجاز مشروط باشد. در صورتی که کالا از نوع مجاز باشد و یا مجوزهای لازم هنگام انتقال به انبار توسط وارد کننده ارائه شود میزان تضمین معادل حقوق ورودی است. انتقال کالا به انبار اختصاصی با صدور پروانه عبور داخلی انجام می گردد.

ماده ۲۹ - مدت مجاز توقف کالا، در انبارهای اختصاصی محدود به مهلهای مقرر در ماده (۲۴) این **قانون** نیست و مهلت آن از طرف گمرک ایران تعیین می شود.

در صورتی که تا پایان مهلت مقرر صاحب کالا نسبت به انجام تشریفات **گمرکی** اقدام ننماید، به نحو ذیل اقدام می شود:

الف - چنانچه کالا از نوع مجاز باشد یا صاحب کالا مجوزهای لازم را اخذ و ارائه نماید، گمرک مکلف است حقوق ورودی متعلقه به کالا را از محل تضمین آن تأمین و پس از وصول، پروانه ورود قطعی صادر کند و برای صاحب کالا ارسال دارد.

ب - در مورد کالایی که مجوز لازم برای ترخیص آن اخذ و ارائه نشده است، مراتب به صاحب کالا اعلام و مقررات کالای متروکه در مورد آن اعمال می گردد و تضمین مأخوذه با توجه به شرایط مذکور در اجازه نامه تأسیس و مواد دیگر این فصل ابطال می شود.

ماده ۳۰ - خارج کردن کالا از انبارهای اختصاصی صاحب کالا مستلزم انجام تشریفات **گمرکی** است در غیر این صورت موضوع مشمول مقررات قاچاق **گمرکی** می شود. مأموران گمرک حق دارند به صورت تصادفی کالای موجود در انبار اختصاصی را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهند و مشخصات آنها را با مندرجات دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نمایند.

تبصره ۱ - مسؤلیت از بین رفتن، کاهش یا آسیب دیدگی یا فساد کالا در انبارهای اختصاصی صاحب کالا بر عهده صاحب آن است که علاوه بر آن مسؤلیت پرداخت حقوق ورودی متعلقه را نیز دارد.

تبصره ۲ - در صورتی که از بین رفتن کالا ناشی از عوامل قوه قهریه (فورس ماژور) باشد صاحب کالا از پرداخت حقوق ورودی متعلقه معاف است.

ماده ۳۱ - گمرک می تواند با انتقال کالای گمرک نشده به انبارها و سردخانه های عمومی رسمی، غیر از انبارهای **گمرکی**، موافقت نماید. مقررات این فصل شامل انبارها و سردخانه های عمومی رسمی نیز می باشد.

ماده ۳۲ - به منظور نگهداری کالاهای گمرک نشده به جز کالای ممنوع، گمرک می تواند با تأسیس واحدهای **گمرکی** اختصاصی برای صاحبان کالاها و شرکتهای حمل و نقل بین المللی با اخذ تضمین موافقت کند و مأموران لازم را جهت اجرای مقررات و انجام تشریفات **گمرکی** در این اماکن مستقر نماید.

چگونگی انجام تشریفات **گمرکی** و نظارتهای مربوطه با رعایت این **قانون** در آیین نامه اجرایی مشخص می گردد.

بخش پنجم - کالای متروکه، ضبطی (ضبط شده) و واگذاری به گمرک

ماده ۳۳ - کالای متروکه موضوع ماده (۲۴) این **قانون** و کالای ضبطی و واگذاری به گمرک، توسط سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی به عنوان مسؤل فروش کالای متروکه و ضبطی با رعایت مقررات مربوطه به فروش می رسد.

تبصره ۱ - تا زمانی که کالا توسط سازمان یاد شده به فروش نرسیده است، صاحب کالا حق دارد پس از اعلام گمرک به سازمان مذکور

برای انجام تشریفات قطعی **گمرکی** و ترخیص کالای خود نسبت به تسلیم اظهارنامه و یا تغییر عنوان اظهار بار رعایت مقررات مربوطه و پرداخت کلیه وجوه متعلقه و سایر هزینه‌های انجام شده اقدام نماید.

تبصره ۲ - کالایی که پس از متروکه شدن، به انبارهای سازمان یادشده منتقل می‌گردد نیز مشمول مقررات تبصره (۱) این ماده می‌شود.
تبصره ۳ - اموال در اختیار ولی فقیه که در قوانین و مقررات مربوطه مشخص شده است پس از صدور حکم مراجع قضائی ذیصلاح با رعایت مقررات مربوط به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می‌گردد.

ماده ۳۴ - مرجع تحویل گیرنده مکلف است در موقع تسلیم قبض انبار، تاریخ متروکه شدن کالا و اقدام برای فروش آن را با درج مفاد ماده (۲۴) این **قانون** در ظهر قبض انبار مشخص نماید.

تبصره ۱ - شرکت‌های حمل و نقل یا آورنده کالا مکلفند تاریخ تحویل کالا به انبارهای **گمرکی** همچنین مفاد ماده (۲۴) را حداکثر ظرف پنج روز پس از تحویل کالا، به صاحب یا گیرنده کالا و در صورتی که صاحب یا گیرنده کالا مشخص نباشد به بانک واسطه یا فرستنده کالا اطلاع دهند. در صورتی که شرکت‌های حمل و نقل یا آورنده کالا به تکلیف مقرر در این تبصره عمل نکنند مسؤول جبران خساراتی می‌باشند که از این راه به اشخاص ذی نفع وارد می‌شود.

تبصره ۲ - گمرک موظف است برای کالای هر ردیف دفتر انبار، اظهارنامه **گمرکی** تنظیم نماید و کالا را با حضور نماینده مرجع تحویل گیرنده مورد ارزیابی قرار دهد و مقدار، نوع، ارزش و سایر مشخصات آن را تعیین و در متن اظهارنامه قید کند و حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات مربوطه را نیز محاسبه نماید. محاسبه حقوق ورودی و هزینه‌های [هزینه‌های] کالای متروکه به مأخذ زمان تنظیم اظهارنامه به عمل می‌آید. فهرست این کالاها به همراه اظهارنامه‌های مربوط به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی ارسال می‌گردد.

ماده ۳۵ - هرگاه کالای متروکه از نوع کالای ممنوع باشد ارزیابان مکلفند بلافاصله برای آن صورتمجلس ضبط تنظیم نمایند و گمرک باید مراتب را به صاحب کالا و یا آورنده آن (در صورت مشخص نبودن نام و نشانی صاحب کالا) و همچنین در صورت معلوم نبودن آورنده به وسیله درج آگهی در یک روزنامه کثیرالانتشار ابلاغ نماید. در صورتی که صاحب کالا به عمل ضبط گمرک اعتراض داشته باشد می‌تواند ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ صورتمجلس ضبط یا درج در روزنامه، به مرجع قضائی محل مراجعه کند و مراتب را حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به مرجع قضائی با ارائه گواهی به گمرک مربوطه اعلام نماید. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت درمی‌آید.

تبصره - کالای ضبط شده سریع‌الفساد و کالایی که نگهداری آن ایجاد هزینه اضافی یا خطر نماید اعم از این که ضبط، قطعی شده یا نشده باشد و همچنین کالایی که از تاریخ ضبط آن شش ماه گذشته ولی از طرف مرجع قضائی تعیین تکلیف نهایی نشده باشد طبق مقررات به فروش می‌رسد و وجوه حاصل از فروش آن تا تعیین تکلیف نهایی به عنوان سپرده نگهداری می‌شود مگر آن که مرجع مزبور ادامه نگهداری عین کالا را تا تعیین تکلیف نهایی لازم بداند.

ماده ۳۶ - کالای موجود در اماکن **گمرکی** که از طرف مرجع صلاحیتدار دستور توقیف آن داده می‌شود مشمول مقررات کالای متروکه است و مازاد حاصل از فروش در حدود دستور مرجع در توقیف می‌ماند. مواردی که به استناد ماده (۱۰) **قانون** مجازات اسلامی دستور توقیف داده شده است از این حکم مستثنی است.

ماده ۳۷ - سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی موظف است بلافاصله پس از انجام تشریفات مذکور در مواد (۳۳) و (۳۴) این **قانون** با تنظیم صورتمجلس به دریافت کالای متروکه و ضبطی از مرجع تحویل‌گیرنده با نظارت گمرک و انتقال آن به انبارهای خود اقدام نماید.

تبصره ۱ - در مورد کالای بارگنجی، حداکثر ظرف یک هفته پس از اجرای تشریفات متروکه، کالا از بارگنج خارج و بارگنج خالی به مرجع تحویل‌گیرنده تحویل می‌گردد. خروج کالا با بارگنج با موافقت کتبی صاحب آن امکانپذیر است. چنانچه بارگنج مذکور از تاریخ تخلیه محموله، متروکه شود و به مدت دو ماه از گمرک خارج نشود، بارگنج مذکور نیز مشمول مقررات متروکه می‌گردد.

تبصره ۲ - پرداخت مازاد حاصل فروش کالای متروکه به صاحب کالا، مستلزم ارائه حواله ترخیصیه شرکت حمل و نقل مربوطه است.
تبصره ۳ - مسؤولیت حفاظت و نگهداری کالا پس از تحویل به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی با سازمان مذکور است.

تبصره ۴ - هزینه‌های انجام خدمات و سایر هزینه‌های کالاهای متروکه به هنگام خروج از اماکن **گمرکی** توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی پرداخت و یا تعهد پرداخت می‌گردد.

تبصره ۵ - حداکثر هزینه انبارداری قابل تأمین از حاصل فروش، شش ماه است و مابقی تفاوت هزینه انبارداری به عهده سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی می‌باشد.

بخش ششم - تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص

ماده ۳۸ - خروج کالا از اماکن **گمرکی** مستلزم انجام تشریفات **گمرکی** است. تشریفات **گمرکی** کالای ورودی در اولین گمرک مجاز انجام می‌شود. گمرک ایران گمرک‌های مجاز برای انجام تشریفات مختلف **گمرکی** را اعلام می‌نماید.

تبصره - تشریفات **گمرکی** کشتی، هواپیما و یا ناوگان ریلی اعم از لوکوموتیو و واگن خریداری یا اجاره شده از خارج براساس آیین نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌شود.

ماده ۳۹ - تشریفات **گمرکی** به استثناء موارد مندرج در مواد (۴۰) و (۴۱) این **قانون** منوط به اظهار کالا با تسلیم اظهارنامه به شکل و تعداد نسخی که گمرک ایران تعیین می‌نماید توسط صاحب کالا یا نماینده **قانونی** وی انجام می‌شود. گمرک ایران مجاز است شکل، نحوه تنظیم اظهارنامه و تشریفات اظهار و ترخیص کالا را برحسب ضرورت تغییر دهد.

تبصره ۱ - چگونگی تنظیم اظهارنامه، اسنادی که باید ضمیمه آن باشد، مراحل گردش اظهارنامه و طرز رسیدگی و ارزیابی آن در آیین نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ - صاحب کالا مسؤولیت صحت مندرجات اظهارنامه و اسناد تسلیمی به گمرک را برعهده دارد.

تبصره ۳ - گمرک ایران شرایط تسلیم اظهارنامه و اظهار قبل از ورود کالا را تعیین می‌نماید.

ماده ۴۰ - موارد زیر از تسلیم اظهارنامه معافند:

الف - کالاهایی که بر اساس کنوانسیونهای بین المللی لازم الاجراء، به موجب فرمهای خاص اظهار و ترخیص می گردد.
 ب - کالاهای مسافری، هدیه و سوغات و همچنین نمونه های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف)، (ح)، (خ)، (د)، (ص) و (ع) ماده (۱۱۹) این قانون با صدور پته **گمرکی**، قابل ترخیص است.
 پ - کالایی که به صورت کران بری (کابوتاژی) از گمرک مقصد خارج می شود.
 ت - خروج کالای متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورت مجلس فروش و قبض وصول بهای آن است.
 ث - خروج کالای ضبطی توقیف شده در داخل کشور به ظن قاچاق که به گمرک تحویل ولی مظنونیت آن مرتفع گردیده است.
 ج - کالایی که صادر کننده از صدور آن منصرف شده است.

ماده ۴۱ - نامه، روزنامه، مجله، کالانما (کاتالوگ) و امثال آنها که به وسیله پست وارد شود و کیسه های حاوی نامه های پستی و بسته های مطبوعات در صورتی که از طرف مأموران پست کشورهای دیگر مهر و به مأموران پست ایران تسلیم شود و کیسه های مزبور حاوی بسته های کالا حتی به عنوان نمونه نباشد از تسلیم اظهارنامه و ارزیابی معاف است.

ماده ۴۲ - در موارد استثناء و در خصوص کالای مورد نیاز فوری اعم از دولتی یا غیردولتی، گمرک می تواند با اجازه رئیس کل گمرک ایران و تعهد بالاترین مقام وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مرتبط و با محاسبه وجه متعلقه و صدور حکم، مجوز خروج کالا را صادر نماید. متقاضی مکلف است ظرف هفت روز اداری نسبت به انجام تشریفات کامل **گمرکی** اقدام نماید.

ماده ۴۳ - در مواردی که صاحب کالا یا نماینده **قانونی** وی شماره تعرفه صحیح کالای خود را نداند می تواند قبل از تنظیم اظهارنامه با ارائه اسناد مالکیت و پرداخت هزینه تعیین تعرفه، نظر مشورتی گمرک را استعلام نماید. این تعرفه بندی وقتی برای طرفین الزامی است که به درخواست ذی نفع به کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** ارجاع و تعیین شود. اشخاصی که می خواهند کالا به خارج سفارش دهند نیز می توانند شماره تعرفه کالا و شرایط ورود آن را با ارسال نمونه و پیش برگ (پروفورم) و بیان مشخصات کالا و تصریح به این که کالا حداکثر تا چه مدت به ایران می رسد از گمرک ایران استعلام نمایند. این تعرفه بندی وقتی برای گمرک الزامی است که به تأیید کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** برسد و کالای مورد بحث برای یک بار گشایش اعتبار و تا یک سال بعد از ابلاغ رأی توسط استعلام کننده، گشایش اعتبار یا وارد شود.

تبصره - در مواردی که گمرک، کالای اظهار شده را تعیین تعرفه می کند در صورت تغییر تعرفه، بر اساس تشخیص جدید گمرک فقط به اخذ مابه التفاوت اقدام می شود و مشمول پرداخت جریمه نیست.

ماده ۴۴ - در مواردی که حقوق ورودی از روی وزن کالا دریافت می شود، وزن کالا، وزن ناخالص با تمام لفاف ها و ظروف درونی و بیرونی به حال و وضع عادی هنگام اظهار در گمرک منهای وزن تقریبی ظرف است که نسبت آن با وزن ناخالص کالا با توجه به نوع لفاف و ظرف توسط هیأت وزیران تعیین می شود.

تبصره - اوزان تقریبی تعیین شده شامل لفاف هایی که کالا را به صورت ناقص بپوشاند نیست جز در مورد کالایی که بسته بندی آنها در عرف از این ویژگی برخوردار است وزن خالص تخمینی در مورد کالاهایی که به صورت فله وارد می شود پذیرفته نیست. در این موارد وزن خالص کالا بر اساس روش های متداول بین المللی مانند محاسبه آبخور کشتی تعیین می گردد.

ماده ۴۵ - در مواردی که بین گمرک و اظهارکننده جز در موارد مجاز، مشروط یا ممنوع بودن کالا اختلاف حاصل شود و ترخیص کالا بر اساس نظر گمرک مستلزم پرداخت مبلغی بیش از آنچه اظهار شده است گردد، اظهارکننده می تواند حقوق ورودی را بر اساس اظهار خود، نقدی و به طور قطع پرداخت و تفاوت و جریمه احتمالی را به صورت سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی تودیع و کالا را ترخیص کند.

تبصره ۱ - در مواردی که صاحب کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک از ترخیص کالا خودداری کند، در صورتی که نظر قطعی گمرک مؤید پرداخت مبلغی بیش از اظهار صاحب کالا نباشد، کالا از تاریخ اظهار تا تاریخ اعلام نظر قطعی و نهایی گمرک به صاحب کالا، از پرداخت انبارداری معاف است. برای مدتی که با تشخیص گمرک، مقررات یا دستورهای دولتی به نایب مانع از ترخیص کالا می شود صاحب کالا از پرداخت هزینه انبارداری معاف است و مراتب نیز به مرجع مسؤل تحویل گیرنده کالا اعلام می شود.

تبصره ۲ - هزینه انبارداری موضوع این ماده جز در مواردی که مرجع تحویل گیرنده به هر دلیل قادر به تحویل کالا نباشد از محل اعتباری که همه ساله در **قانون** بودجه به این منظور پیش بینی می شود تأمین و توسط گمرک به مرجع تحویل گیرنده پرداخت می شود. بار مالی اضافی ناشی از اجرای این **قانون** از محل درآمدهای حاصل از اجرای آن تأمین می گردد.

ماده ۴۶ - اگر صاحب کالا، کالای خود را اظهار کرده باشد، چنانچه بخواهد تمام یا قسمتی از کالای خود را تحت عنوان دیگری اظهار نماید مشروط بر آن که کالا از گمرک خارج نشده باشد و جریمه های متعلقه مربوط به اظهار خلاف اولیه را پرداخت نماید، اظهار جدید آن پذیرفته می شود.

تبصره ۱ - تغییر عنوان به عبور داخلی شخصی با رعایت ماده (۱۲۳) این **قانون** موکول به موافقت گمرک است.

تبصره ۲ - در مواردی که اظهار صاحب کالا مشمول مقررات قاچاق گردد صاحب آن، حق تبدیل عنوان اظهارنامه را ندارد.

بخش هفتم - رویه های **گمرکی**

فصل اول - کالاهای ورودی

ماده ۴۷ - کالای وارده به قلمرو **گمرکی** را می توان برای یکی از منظوره های زیر اظهار کرد:

الف - ورود قطعی

ب - ورود موقت

پ - ورود موقت برای پردازش

ت - مرجوعی (اعاده به خارج از کشور)

ث - عبور خارجی

ج - عبور داخلی

عملیاتی که از طرف گمرک و اشخاص ذی ربط نسبت به اظهارنامه و کالای مربوط به آن انجام و منتهی به صدور پروانه گمرک در موارد بندهای (الف) تا (ث) این ماده می گردد تشریفات قطعی **گمرکی** و در مورد بند (ج) تشریفات غیرقطعی **گمرکی** تلقی می شود.

مبحث اول - ورود قطعي

ماده ۴۸ - ورود قطعي، رویه **گمرکي** است که براساس آن کالاهای وارده برای استفاده در داخل قلمرو **گمرکي** با پرداخت حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات و با انجام کلیه تشریفات، ترخیص می‌شود.

ماده ۴۹ - در مواردی که کالا در حین حمل از مبدأ تا هنگام تحویل به مرجع تحویل گیرنده کالا یا در مدت توقف در انبارهای **گمرکي** آسیب دیده یا ضایع یا فاسد شود، صاحب کالا می‌تواند تقاضا کند کالا را با پرداخت تمام هزینه‌های انجام خدمات و انجام تشریفات **گمرکي** از کشور خارج و یا آن را بلاعوض به دولت واگذار کند و یا قسمت آسیب دیده یا فاسد شده را تفکیک کرده و با پرداخت هزینه‌های انجام خدمات، فقط حقوق ورودی قسمت سالم را بپردازد و از ترخیص بقیه به نفع دولت صرف نظر نماید. در صورتی که تفکیک قسمت سالم مقدور نباشد یا تفکیک آن موجب آسیب دیدگی یا فساد بیشتر کالا شود، گمرک اجرائی می‌تواند به تقاضای صاحب کالا با تنظیم صورتجلسی که به تأیید گمرک ایران می‌رسد متناسب با آسیب دیدگی و فساد، ارزش کالا را تعیین و براساس آن حقوق ورودی را محاسبه و وصول نماید. چنانچه حقوق ورودی مذکور براساس وزن دریافت شود در این صورت به نسبت آسیب دیدگی یا فساد در حقوق ورودی تخفیف داده می‌شود. در صورتی که مرجع تحویل گیرنده موجب آسیب دیدگی کالا شود قسمت آسیب دیده از پرداخت هزینه‌های انجام خدمات معاف می‌گردد.

مبحث دوم - ورود موقت

ماده ۵۰ - ورود موقت، رویه **گمرکي** است که براساس آن کالاهای معینی می‌تواند تحت شرایطی به طور موقت به قلمرو **گمرکي** وارد شود. این کالاها باید ظرف مهلت معینی که گمرک ایران تعیین می‌نماید بدون این که تغییری در آن ایجاد شود خارج گردد. تغییرات ناشی از استهلاک از این حکم مستثنی است.

تبصره - فهرست کالاهای مشمول رویه ورود موقت و همچنین تشریفات، تضمینها و سایر مقررات مربوطه با رعایت این **قانون** در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث سوم - ورود موقت برای پردازش

ماده ۵۱ - ورود موقت برای پردازش، رویه **گمرکي** است که براساس آن کالا می‌تواند به طور موقت به قلمرو **گمرکي** وارد شود، تا ساخته، تکمیل، تعمیر یا فرآوری شده و سپس صادر شود. این رویه همچنین شامل موادی از قبیل تسریع کننده‌ها (کاتالیزورها) که در ساخت، تکمیل و فرآوری مصرف می‌شود نیز می‌گردد. کالاهای کمکی از قبیل روان کننده‌ها و ابزارآلات مشمول رویه ورود موقت برای پردازش نیست. محصولات به دست آمده محصولاتی می‌باشند که از ساخت، تکمیل، فرآوری و تعمیر کالاهایی که برای آنها مجوز استفاده از رویه ورود موقت برای پردازش اخذ شده به دست می‌آیند.

تبصره ۱ - سقف زمانی ورود موقت برای پردازش به تفکیک گروه کالایی مختلف با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های تولیدی ذی ربط، گمرک ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره ۲ - نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این **قانون**، در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث چهارم - مرجوعی

ماده ۵۲ - مرجوعی رویه‌ای است که براساس آن کالای وارده موجود در گمرک را تا هنگامی که با اجرای مقررات متروکه به فروش نرسیده است می‌توان به عنوان اعاده به خارج به گمرک اظهار و ترخیص نمود.

تبصره - نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این **قانون** در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

مبحث پنجم - عبور خارجی

ماده ۵۳ - عبور خارجی کالا رویه **گمرکي** است که براساس آن کالایی به منظور عبور از قلمرو **گمرکي** از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک مجاز دیگری، تحت نظارت گمرک خارج شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، میزان تضمین و اسناد لازم براساس آیین‌نامه اجرائی این ماده است که در حدود مقررات این **قانون** به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های **امور** اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵۴ - هرگاه در گمرک ورودی در کالای عبوری نسبت به اظهارنامه کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری براساس آن اصلاح و کالا عبور داده می‌شود. کالای اضافی از همان نوع مازاد بر پنج درصد (۵٪) و کالای اضافی غیر هم‌نوع مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این **قانون** می‌گردد. در این صورت با رعایت مقررات مربوطه اجازه اصلاح اسناد و عبور کالا داده می‌شود.

ماده ۵۵ - در موارد استثنائی که ظن قوی به تخلف وجود دارد و بر اثر کنترل‌های **گمرکي** در مسیر عبور، اختلافی بین محموله و پروانه عبور کشف شود، در مورد کالای اضافی نسبت به ضبط کالا و در مورد کالای کسری و مغایر، طبق مقررات قاچاق اقدام می‌شود.

تبصره - چنانچه برای نیروی انتظامی در طول مسیر عبور کالا ظن قوی قاچاق نسبت به محموله عبوری به وجود آید یا با فک مهر و موم و پلمب کامیون یا بارگنج با هرگونه دخل و تصرف در کالای عبوری مواجه گردد، فک مهر و موم و پلمب و بازرسی محموله فقط با حضور نماینده گمرک و تنظیم صورتمجلس امکانپذیر است.

ماده ۵۶ - هرگاه در موقع رسیدگی به کالای عبوری در گمرک خروجی مشاهده شود که مهر و موم و پلمب از بین رفته است، گمرک با حضور نماینده شرکت حمل و نقل و یا راننده محتویات بسته‌ها را رسیدگی و با پروانه عبور تطبیق مینماید. در صورتی که اختلافی مشاهده نشود اجازه خروج داده میشود و نسبت به ابطال تضمین یا تعهد اقدام می‌گردد. هرگاه مهر و موم و پلمب به طور عمدی شکسته و در محتویات دخل و تصرف شده باشد در اینصورت طبق مقررات قاچاق رفتار میشود.

تبصره - در مواردی که بر اثر کنترل‌های **گمرکي** در مرز خروج، کالایی اضافه یا کسر یا مغایر نسبت به پروانه **گمرکي** کشف شود، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و احراز عدم سوء نیت اجازه تخلیه کالا در انبارهای **گمرکي** با تنظیم صورتمجلس یا خروج کالا از قلمرو **گمرکي** صادر می‌گردد و تضمین مسترد یا تعهد اسقاط میشود.

ماده ۵۷ - هرگاه کالای عبوری تا پایان مدت اعتبار پروانه از قلمرو **گمرکي** خارج یا به گمرک تحویل نگردد، کالا مشمول مقررات

قاچاق **گمرکي** میشود.

تبصره ۱ - در صورتی که برای گمرک محرز گردد کالا به علل قوه قهریه (فورس ماژور) از بین رفته است، تضمین مأخوذه مسترد و تعهد مأخوذه از درجه اعتبار ساقط میشود. همچنین در موارد عذر موجه، تضمین به میزان حقوق ورودی کالای خارج یا تحویل نشده به درآمد قطعی گمرک منظور میگردد.

تبصره ۲ - گمرک میتواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این **قانون** اجازه تحویل کالا به مرجع تحویل گیرنده را صادر نماید، مشروط بر اینکه با نظر گمرک حداکثر تا ده روز از مهلت اعتبار پروانه عبور خارجی، کالا به گمرک مقصد تحویل شده باشد.
ماده ۵۸ - مسؤولیت عبور دهنده (ترانزیت کننده) در پرداخت جرائم متعلقه، مطالبات گمرک و مجازات های ناشی از عدم تحویل یا خروج کالا محدود به میزان تعهدات و یا تضمینات مأخوذه برای صدور پروانه عبور نیست.

مبحث ششم - عبور داخلی

ماده ۵۹ - عبور داخلی، رویه **گمرکي** است که بر اساس آن کالای گمرک نشده از یک گمرک مجاز به گمرک مجاز دیگر و یا سایر اماکن تحت نظارت گمرک منتقل میگردد تا تشریفات قطعی **گمرکي** آن در مقصد انجام شود. حسب آنکه عبور داخلی کالا بنابر درخواست متقاضی یا تصمیم گمرک باشد به ترتیب عبور داخلی شخصی و یا عبور داخلی اداری نامیده میشود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، میزان تضمین و اسناد لازم در حدود مقررات این **قانون** در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.
ماده ۶۰ - گمرک میتواند در صورت تراکم در انبارهای **گمرکي**، با صدور حکم (دستور اداری)، بارگنج های مهر و موم و پلمب شده را تحت عنوان عبور داخلی اداری به انبارهای **گمرکي** دیگر منتقل نماید. مسؤولیت کسری، آسیب دیدگی و فقدان کالا به جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) در حین عبور داخلی اداری با گمرک است.

تبصره ۱ - هزینه های حمل و انجام خدمات مربوط به عبور داخلی اداری در غیر موارد قوه قهریه (فورس ماژور) بر عهده گمرک است و از صاحب کالا دریافت نمیشود. مرجع تحویل گیرنده مکلف است کالای موضوع عبور داخلی را در مقابل خطرات ناشی از تصادف و آتش سوزی بیمه نماید و حق بیمه مربوطه را به هنگام ترخیص از صاحب کالا وصول کند.

تبصره ۲ - عبور داخلی شخصی کالا منوط به قبول درخواست از طرف گمرک مبدأ عبور است. مسؤولیت کسری، آسیب دیدگی و فقدان کالا در حین عبور داخلی شخصی با اظهار کننده است.

تبصره ۳ - گمرک مکلف است برای کالایی که در اسناد حمل آن محل تحویل یکی از شهرهای داخلی ذکر شده است به شرط اینکه در شهر مزبور گمرک مجاز و مناسب وجود داشته باشد به تقاضای شرکت حمل و نقل و با انجام تشریفات مربوطه، پروانه عبور داخلی به صورت حمل یکسره صادر نماید.

تبصره ۴ - به منظور بهره برداری از ظرفیتهای خالی گمرکها و مناطق ویژه اقتصادی و کاهش رسوب کالا در مبادی ورودی، گمرک حسب درخواست سازمان مسؤل منطقه مکلف است با عبور کالاها به گمرکها و مناطق ویژه موافقت نماید. بدیهی است منطقه مربوطه هزینه های انتقال را در ابتداء متقبل میشود تا در صورت مراجعه صاحب کالا از وی وصول نماید. مسؤولیت حفظ و نگهداری کالا بر عهده عبور دهنده و مرجع تحویل گیرنده ذیربط است.

ماده ۶۱ - هرگاه در گمرک مبدأ عبور داخلی، نسبت به اظهار، کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری بر این اساس اصلاح و کالا عبور داده میشود. در صورتی که در گمرک مبدأ در نتیجه ارزیابی کالای عبور داخلی نسبت به اظهار شرکت حمل و نقل یا صاحب کالا، کالای اضافی ممنوع مازاد بر پنج درصد (۵٪) یا کالای اضافی غیر ممنوع مشاهده شود به ترتیب مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این **قانون** و مقررات قاچاق **گمرکي** میگردد.

ماده ۶۲ - هرگاه کالای عبور داخلی به طور کلی یا جزئی در مهلت مقرر به گمرک مقصد واصل نشود جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور)، مشمول مقررات قاچاق میگردد.

تبصره - در موارد خاص از قبیل معاذیری مانند بیماری و تصادف و پیشامدهای ناگوار که در آیین نامه اجرائی به تصویب هیأت وزیران میرسد، گمرک میتواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این **قانون** به صدور اجازه تحویل کالا به مرجع تحویل گیرنده اقدام نماید، مشروط بر اینکه حداکثر تا پنج روز با نظر گمرک از مهلت اعتبار پروانه عبور داخلی به گمرک مقصد، تحویل شود.

ماده ۶۳ - در مواردی که کالای عبور داخلی با کسری، تحویل گمرک مقصد گردد، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و عدم دخل و تصرف مشمول مقررات کسر تخلیه میشود.

کالای عبوری در صورت دخل و تصرف در مهر و موم و پلمب و مشاهده کسری، مشمول قاچاق **گمرکي** است.

در صورتی که کسری و فک مهر و موم و پلمب، ناشی از قوه قهریه (فورس ماژور) باشد تضمین و تعهد، ابطال میشود.

فصل دوم - کالاهای صدور

مبحث اول - صدور قطعی

ماده ۶۴ - صدور قطعی، رویه **گمرکي** است که بر اساس آن کالای داخلی به منظور فروش یا مصرف از کشور خارج میشود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و اسناد لازم در حدود مقررات این **قانون** در آیین نامه اجرائی تعیین می گردد.

ماده ۶۵ - ترخیص کالای صدور قطعی که بدون استفاده به کشور بازگشت داده میشود منوط به ارائه اسناد صدور مربوطه و حسب مورد گواهیهای قرنطینه های و بهداشتی و ایمنی و بازپرداخت وجوه دریافتی و اعاده امتیازات استفاده شده و جوایز صادراتی بابت صدور کالا است.

تبصره - ترخیص کالای برگشتی که در خارج مورد استفاده یا تعمیر قرار گرفته، طبق شرایطی است که در حدود مقررات این **قانون** در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.

مبحث دوم - استرداد حقوق ورودی

ماده ۶۶ - حقوق ورودی اخذ شده از عین کالای وارداتی که از کشور صادر می گردد و مواد، کالاهای مصرفی و لوازم بسته بندی خارجی به کار رفته یا مصرف شده در تولید، تکمیل یا بسته بندی کالای صادر شده با رعایت مقررات این **قانون** و آیین نامه اجرائی آن با مأخذ زمان ورود کالا باید به صادرکننده مسترد گردد.

برقراری موانع غیرتعرفه ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه ای که به منظور تولید صادراتی به ویژه توسط شرکت‌های دانش بنیان وارد کشور می شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آنها مسترد می شود.

تبصره ۱ - کالاهایی که به منظور صادرات، به مناطق آزاد یا مناطق ویژه اقتصادی حمل می گردد چنانچه برابر قوانین و مقررات از این مناطق صادر شود مشمول مقررات استرداد می گردد.

تبصره ۲ - حقوق ورودی تسریع کننده ها (کاتالیست‌ها) که لازمه واکنش شیمیایی است مشمول استرداد می گردد ولی ابزارآلات و مواد روان کننده و همانند آنها که فقط به عنوان کمک در تولید کالای صادراتی مورد استفاده و مصرف قرار می گیرد شامل مقررات استرداد نیست.

تبصره ۳ - استرداد می‌تواند توسط اشخاصی غیر از واردکننده کالاهای مذکور نیز درخواست شود.

تبصره ۴ - مهلت درخواست استرداد حقوق و عوارض ورودی مواد به کار رفته در کالاهای صادر شده سه سال از تاریخ امضاء پروانه یا پته گمرکی کالای ورودی است. روز امضاء پروانه یا پته گمرکی و روز تسلیم تقاضای استرداد به گمرک ایران جزء این ایام محسوب نمی شود.

ماده ۶۷ - به منظور تسهیل شناسایی و انطباق کالا و مواد وارداتی به کار رفته در کالای صادراتی، صادرکننده باید همزمان با تسلیم اظهارنامه صادراتی، موضوع استرداد را با قید شماره پروانه ورودی مربوطه به گمرک صدور اعلام کند و گمرک موظف است تشریفات ارزیابی کالای صادراتی را به طور کامل انجام دهد و نتیجه را در ظهر اظهارنامه صادراتی قید نماید.

تبصره - اسناد و مدارک مورد نیاز گمرک جهت انجام مراحل استرداد حقوق ورودی در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می گردد.

ماده ۶۸ - استرداد براساس ارزش گمرکی و مأخذ حقوق ورودی مندرج در اسناد گمرکی در زمان ورود محاسبه می شود. در صورتی که بخشی از وجوه دریافتی بابت ورود کالا توسط سازمان‌هایی غیر از گمرک وصول شود، گمرک مراتب را جهت استرداد به سازمان‌های مذکور اعلام می نماید. گمرک و سایر سازمان‌های وصول کننده باید همه ساله بودجه لازم برای استرداد را در بودجه سالانه منظور نمایند.

ماده ۶۹ - چنانچه کالای تولید داخلی به اشخاصی که در واردات کالای مشابه خارجی معافیت دارند فروخته شود، وجوه پرداختی برای ورود کالا، مواد، اجزاء و قطعات به کار رفته در تولید آن نیز طبق مقررات این قانون به فروشنده مسترد می‌گردد.

ماده ۷۰ - هرگونه استرداد که براساس اسناد غیرواقعی انجام گیرد و در رسیدگی‌های گمرک کشف شود مشمول تبصره (۱) ماده (۱۴۳) این قانون است.

مبحث سوم - صدور موقت

ماده ۷۱ - صدور موقت، رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای مجاز برای اهداف معینی شامل ساخت، پردازش، تعمیر، تکمیل، شرکت در نمایشگاه یا به عنوان وسایل نقلیه برای استفاده شخصی یا تردد بین ایران و کشورهای دیگر یا ماشین آلات و تجهیزات برای انجام خدمات فنی و مهندسی به طور موقت و ظرف مهلت معینی که در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می شود به خارج از کشور صادر و سپس به کشور بازگردانده شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، اسناد لازم و تضمین در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرایی تعیین می‌گردد.

ماده ۷۲ - در صورتی که کالا تا پایان مهلت، بازگشت داده نشود نسبت به وصول تضمین یا پیگیری اجرایی تعهد اقدام می شود. در مورد کالاهایی که صدور قطعی آنها ممنوع یا مجاز مشروط باشد طبق مقررات قاچاق عمل می شود.

تبصره ۱ - کالای صدور موقت که در مهلت مقرر به کشور بازگشت داده نشود و رویه آن طبق مقررات قانونی به صادرات قطعی تبدیل شود، مشمول هیچگونه استرداد و تسهیلات صادرات قطعی نمی شود.

تبصره ۲ - چنانچه تا ده روز پس از انقضاء مهلت مقرر، کالا به گمرک تحویل گردد گمرک می تواند با اخذ جریمه موضوع ماده (۱۰۹) این قانون اقدام نماید.

ماده ۷۳ - هر گاه در موقع بازگشت کالا مهر و موم و پلمب یا علائم دیگری که از طرف گمرک روی بسته ها یا محتویات بسته های ضروری الصاق گردیده است از بین رفته باشد و تشخیص عین کالا برای گمرک ممکن نباشد کالای مورد بحث مانند کالایی که به کشور وارد می شود محسوب و مقررات کالای ورودی درباره آن اجراء می گردد.

ماده ۷۴ - کالای صدور موقت هنگام بازگشت از پرداخت حقوق ورودی معاف است. قطعات، قسمت‌ها و لوازمی که هنگام تعمیر تعویض شود و یا قطعه جدیدی به کالا اضافه یا ملحق شود، مشمول پرداخت حقوق ورودی است.

تبصره - چنانچه تعویض قطعات اصلی یا الحاق قطعات جدید به حدی باشد که کالا اصالت خود را از دست بدهد، ترخیص آن مستلزم طی تشریفات واردات قطعی و پرداخت حقوق ورودی به میزان مابه التفاوت ارزش کالای وارداتی و صادراتی است.

ماده ۷۵ - دامه‌هایی که برای تعلیف به طور موقت از کشور خارج می شوند، مشمول رویه صدور موقت است و این دامها و نتایج آنها از پرداخت حقوق ورودی معاف می باشند.

تشریفات خروج و برگشت این دامها تابع مقررات آیین نامه تعلیف اغنام و احشام مصوب هیأت وزیران است.

فصل سوم - سایر رویه ها

مبحث اول - کالای مسافری

ماده ۷۶ - منظور از مسافر در این قانون شخصی است که با گذرنامه یا اجازه عبور یا برگ تردد از راه‌های مجاز به قلمرو گمرکی وارد یا از آنها خارج می‌شود. اشخاص زیر مسافر تلقی می‌گردند:

الف - شخص غیرمقیم ایران که به طور موقت به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می شود.

ب - شخص مقیم ایران که از قلمرو گمرکی کشور خارج (مسافر خروجی) یا به آن وارد (مسافر ورودی) می شود.

تبصره ۱ - مسافران خروجی از قلمرو **گمرکی** به مقصد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشمول مقررات این ماده نیستند و در صورتی که از طریق مناطق مذکور از کشور خارج شوند، موظفند کالای همراه خود را به گمرک اظهار نمایند.

تبصره ۲ - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و میزان معافیت کالای شخصی همراه مسافر و **امور** مربوط به مسافر در حدود مقررات این **قانون** در آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

ماده ۷۷ - مسافران غیرمقیم ایران می‌توانند علاوه بر لوازم شخصی که به طور قطعی قابل ترخیص است، اشیائی از قبیل جواهرآلات شخصی، اشیاء قابل حمل از جمله دوربین عکاسی و فیلمبرداری با مقدار متناسب فیلم و نوار یا ملزومات آن، پروژکتور فیلم یا اسلاید، دوربین چشمی، آلات موسیقی، ضبط و پخش به همراه نوار و لوح فشرده، گیرنده رادیویی، تلویزیون، ماشین تحریر، ماشین حساب، رایانه شخصی، کالسکه بچه، صندلی چرخدار (ویلچر)، لوازم و تجهیزات ورزشی، تلفن همراه، جعبه وسایل کمکهای اولیه، تجهیزات پزشکی قابل حمل مورد نیاز مسافر و قایق پارویی را که بر اساس آیین‌نامه اجرائی تعیین می‌گردد طبق رویه ورود موقت با ارائه تضمین به قلمرو **گمرکی** وارد نمایند.

ماده ۷۸ - مسافران غیرمقیم ایران می‌توانند وسیله نقلیه شخصی خود را با رعایت مقررات مربوطه طبق رویه ورود موقت به قلمرو **گمرکی** کشور وارد نمایند. ایرانیان مقیم خارج در صورتی می‌توانند از مقررات این ماده استفاده نمایند که قبل از ورود به ایران حداقل سه ماه در خارج از کشور اقامت داشته باشند.

تبصره ۱ - وسیله نقلیه در مدت اعتبار پروانه ورود موقت، میتواند بعد از ثبت تاریخ و کنترل‌های لازم از راه‌های مجاز خارج و وارد گردد.

تبصره ۲ - چنانچه ثابت گردد وسایل شخصی یا وسیله نقلیه شخصی مسافران غیرمقیم ایران که ورود موقت شده، خسارت کلی دیده است، مرجوع کردن آن به شرط واگذاری به گمرک لزومی ندارد.

مبحث دوم - پیک سیاسی و بسته های پست سیاسی

ماده ۷۹ -

الف - پیک سیاسی، شخصی است که از طرف وزارت **امور** خارجه دولت متبوع خود دارای حکم و حامل نوشته های رسمی به عنوان سفارتخانه ها یا نمایندگیهای آن دولت در کشورهای خارجی یا سازمانهای بین المللی است و یا حامل نوشته های سفارتخانه یا نمایندگیهای مزبور به عنوان وزارت **امور** خارجه دولت متبوع خود و یا حامل نوشته های رسمی سفارت یا نمایندگی دولت خود، در یک کشور به عنوان سفارتخانه ها یا نمایندگیهای دیگر همان دولت در کشور ثالث باشد.

ب - بسته پست سیاسی عبارت است از بسته محتوی اسناد، اشیاء مورد استفاده رسمی و یا نوشته های رسمی دولتی، که به مهر وزارت امور خارجه یا نمایندگیهای سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران یا دول خارجه مهر و موم و پلمب شده و عبارت «تسریع در ارسال پیک رسمی دیپلماتیک» (EXPEDITION OFFICIELLE COURRIER DIPLOMATIQUE) و یا هر جمله دیگری که دارای همان مفهوم باشد روی آن نوشته و به وسیله پیک سیاسی حمل شود.

تبصره ۱ - بسته پست سیاسی که همراه پیک سیاسی نیست و به عنوان بار حمل می‌شود، نیازی به ورقه مخصوص پیک سیاسی و رواید ندارد و ترخیص آنها در صورت دارا بودن شرایط لازم بسته های پست سیاسی، بلامانع است.

تبصره ۲ - دستورالعمل اجرائی مربوط به این بخش بر اساس **قانون** مربوط به قرارداد وین درباره روابط سیاسی مصوب ۲۱ / ۷ / ۱۳۴۳ در آیین‌نامه اجرائی این **قانون** تعیین می‌گردد.

ماده ۸۰ - به کنسولگریهای کشورهای خارجی در ایران به شرط معامله متقابل، حق ارسال و دریافت بسته پست سیاسی به وسیله پیک سیاسی داده می‌شود و در این صورت کلیه شرایط مقرر در این مبحث درباره آنها رعایت می‌گردد. پیک سیاسی وارده به کشور باید علاوه بر گذرنامه سیاسی دارای ورقه مخصوص پیک سیاسی صادره از طرف فرستنده بسته پست سیاسی باشد و ورقه مزبور باید رواید مخصوص پیک سیاسی داشته باشد. این رواید فقط از طرف وزارت **امور** خارجه در تهران یا سفارتخانه های دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج صادر می‌شود.

مبحث سوم - مرسولات پست بین المللی

ماده ۸۱ - مرسولات پستی کلیه اشیائی است که بر طبق قوانین پستی کشور یا اتحادیه جهانی پست توسط پست قبول، مبادله و توزیع می‌شود و شامل مراسلات و امانات به شرح ذیل است:

الف - مراسلات پستی، نامه، کارت پستال، مطبوعات، نمونه های تجارتي، نوار و لوح فشرده پر شده و مانند آنها است.

ب - امانات پستی، کلیه بسته های پستی است به استثناء مراسلاتی که از لحاظ بسته بندی، وزن و کرایه پستی تابع ضوابط خاص خود باشد.

اول - مبادله کیسه های مرسولات پستی

ماده ۸۲ - کیسه های پستی حاوی مرسولات پستی باید هنگام ورود به گمرکهای مرزی و ارسال به خارج در دفاتر مبادله پستی به وسیله گمرک، نظارت و مهر و موم و پلمب گردد.

دوم - مرسولات ارسالی به خارج کشور

ماده ۸۳ - کلیه مرسولات ارسالی به خارج از کشور که مشمول نظارت **گمرکی** است باید با فرمهای CP۷۲ و CN۲۲، CN۲۳، CP۷۱ است باید با فرمهای CP۷۲ و CN۲۲، CN۲۳، CP۷۱ که توسط ارسال کننده تکمیل میشود همراه باشد فرمهای یاد شده که اظهارنامه های **گمرکی** مرسولات پستی تلقی و بررسی **گمرکی** بر اساس آن انجام می‌شود توسط ادارات پست در اختیار فرستنده قرار می‌گیرد.

در واحدهای پستی که واحد **گمرکی** وجود دارد، نمایندگان گمرک بر مرسولات پستی مشمول مقررات **گمرکی** نظارت می‌کنند و با مهر یا با روش‌های خودکاری که از ناحیه گمرک ایران تجویز و مورد اجرا گذاشته می‌شود مهور می‌نمایند.

تبصره - واحد خدمات پستی، نهادی دولتی یا خصوصی دارای مجوز از دولت است که خدمات بین المللی پستی ارائه می‌کند.

ماده ۸۴ - گمرک ایران میتواند در صورت درخواست پست جمهوری اسلامی ایران تمام یا بخشی از وظایف مربوط به پذیرش مرسولات پستی به خارج از کشور را پس از احراز شرایط لازم با اعطای نیابت به پست جمهوری اسلامی ایران برای مدت معینی واگذار نماید.

ماده ۸۵ - در هر نقطه از کشور که دفتر مبادله مرسولات پستی خارجی دایر است گمرک نیز باید در آنجا مستقر شود و انجام وظیفه نماید.

تبصره ۱ - دفاتر مبادله مرسولات پستی خارجی با اطلاع و موافقت گمرک ایران تأسیس می شود.

تبصره ۲ - پست جمهوری اسلامی ایران مکلف است تمامی امکانات اداری لازم جهت استقرار گمرک را تأمین نماید.

ماده ۸۶ - گمرک در دفاتر مبادله مرسولات پستی، مرسولات قبول شده را با توجه به فرم های CP۷۱، CN۲۳، CN۲۲ و CP۷۲ همراه آنها کنترل و در صورت وجود تردید می تواند جهت تطبیق محتوی با فرم همراه مرسوله از مأمور پست دفتر مبادله درخواست نماید که آنها را باز کند و در صورت عدم تطبیق، مرسوله برگشت داده می شود و چنانچه جزء کالای ممنوع الصدور باشد ضبط و طبق مقررات مربوطه اقدام می شود.

گمرک بر مرسولات ارسالی به خارج از کشور با مهر و موم و پلمب کیسه ها نظارت می کند.

تبصره - گمرک ضمن نظارت در امر ارسال مرسولات پستی، علاوه بر مهر و موم نمودن کیسه ها، فرم بارنامه های کیسه ها و امانات محتوی آنها را به مهری که از طرف گمرک ایران تعیین می شود مهور می نماید.

سوم - مرسولات وارده از خارج کشور

ماده ۸۷ - در صورتی که مرسوله های از نظر گمرک مشکوک باشد می تواند از مأمور پست بخواهد که آنرا باز نماید. در این مورد فرم مخصوص حاکی از باز شدن و تعیین مشخصات کالا طبق نمونه تعیین شده از ناحیه گمرک ایران، به بسته مزبور الصاق می شود.

تبصره ۱ - چنانچه نامه یا مرسوله ای که اداره پست مجاز به باز کردن آن نیست به نظر گمرک مشکوک باشد طبق ماده (۲۳) آیین نامه اجرائی موافقتنامه امانات پستی عمل می شود. این رویه در مورد مرسولات به مقصد خارج از کشور نیز لازم الاجرا است.

تبصره ۲ - ترخیص محمولات و مرسولاتی که جنبه تجاری دارند تابع تشریفات و مقررات عمومی است.

چهارم - مرسولات پستی مشمول حقوق ورودی

ماده ۸۸ - مرسولات پستی وارده از خارج کشور که مشمول پرداخت حقوق ورودی هستند باید در انبارهای متعلق به پست که تحت نظارت گمرک می باشند، نگهداری شوند.

ماده ۸۹ - دفاتر پست مکلفند فهرست مرسولات پستی که طبق مقررات پست، متمرکزه تلقی می شوند با درج کلیه مشخصات بر اساس اظهارنامه های **گمرکی** مخصوص مرسولات پستی تنظیم و به همراه کالا به انبارهای **گمرکی** تحویل دهند. شرکت پست مکلف است جهت نگهداری کالای متمرکزه فضایی مناسب را در اختیار گمرک قرار دهد.

تبصره - پست بنابه درخواست کتبی صاحب کالا می تواند مدت توقف کالا را حداکثر تا سه ماه تمدید کند.

پنجم - حمل و مبادله مرسولات وارده از خارج، در داخل کشور

ماده ۹۰ - در مواردی که مرسولات پستی موضوع پروانه عبور به گمرک مقصد عبور تحویل نشود، مورد، تابع مقررات مبحث ششم فصل اول بخش هفتم این **قانون** می شود.

ششم - توزیع مرسولات و دریافت حقوق ورودی

ماده ۹۱ - حقوق ورودی مرسولات وارده از خارج توسط گمرک وصول می شود. مرسولات قابل توزیع به وسیله پست با صدور پروانه یا پته توسط مأموران گمرک تعیین و در دفتر مخصوص ثبت و پروانه یا پته **گمرکی** به همراه صورتحساب و جوه متعلقه به پست تحویل می شود. ادارات پست پس از وصول حقوق ورودی، جوه دریافتی را به حساب گمرک واریز و حداکثر ظرف بیست روز از تاریخ تحویل صورتحساب با گمرک تسویه حساب می نمایند. جوه واریز شده به درآمد قطعی منظور می گردد.

مبحث چهارم - فروشگاههای آزاد

ماده ۹۲ - فروشگاههای آزاد فروشگاههایی است که توسط بخش غیردولتی تحت نظارت گمرک در فرودگاههای بین المللی و سایر فرودگاههایی که پرواز خارجی دارند و بنادر و مبادی زمینی دایر می شوند و اجازه داده می شود که در آنها کالاهای خارجی با معافیت از پرداخت حقوق ورودی و کالاهای داخلی، به مسافرین ورودی یا خروجی یا خدمه وسایل نقلیه ورودی و خروجی فروخته شود. فروشگاههای آزاد پس از کسب مجوز از گمرک و سازمانهای ذی ربط ایجاد می شود.

تبصره - چگونگی ورود، خروج، فروش و نوع کالا و نحوه تسویه کالاهای وارده به فروشگاههای مذکور در آیین نامه اجرائی این **قانون** تعیین می گردد.

ماده ۹۳ - کالای خارجی مشمول حقوق ورودی که در فروشگاههای آزاد فقط به مسافر یا خدمه فروخته می شود چنانچه در هنگام ورود به قلمرو **گمرکی** کشور بدون اظهار به گمرک کشف گردد مشمول مقررات قاچاق کالا است.

ماده ۹۴ - چنانچه در انبار فروشگاه آزاد که خارج از انبارهای **گمرکی** است کالایی اضافه بر اسناد و مدارک مشاهده شود کالای اضافی خارجی مشمول مقررات قاچاق کالا می گردد. برای این منظور گمرک می تواند در هر مورد که لازم بداند کالای موجود در انبار مذکور را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهد و آنها را با دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نماید.

مبحث پنجم - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری

ماده ۹۵ - «وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری» به شناور، وسیله نقلیه آبی خاکی (هاورکرافت)، هواپیما، وسایل نقلیه جاده ای و ریلی که در حمل و نقل بین المللی برای حمل اشخاص و کالا به صورت تجاری، مورد استفاده قرار می گیرد، به همراه مقدار متعارف لوازم یدکی، ملزومات و تجهیزات، مواد روان کننده و سوخت موجود در باکهای استاندارد که با این وسایل نقلیه حمل می شوند اطلاق می گردد. این اصطلاح شامل محفظه های حمل بار یا بارگنج (کانتینر) نیز می شود.

ماده ۹۶ - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری، اعم از پر یا خالی، می تواند به صورت موقت یا عبوری وارد قلمرو **گمرکی** شود، مشروط بر اینکه در خارج به ثبت رسیده باشد و برای حمل و نقل داخلی مورد استفاده قرار نگیرد. این وسایل نقلیه در مهلت تعیین شده توسط گمرک باید بدون هرگونه تغییر به جز تغییرات ناشی از استهلاک از مرزهای رسمی کشور خارج شود.

ماده ۹۷ - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری به هنگام ورود و خروج فقط يك برگه اظهارنامه اجمالی ورودی یا خروجی بدون نیاز به

اسناد دیگر، به منظور شناسایی و تسویه این وسایل نقلیه به گمرک تسلیم می کنند و به شرط سپردن تعهد، شرکت حمل و نقل ایرانی مربوطه از سپردن تضمین معاف است.

تبصره ۱ - کالاهایی که با این وسایل نقلیه حمل می شوند و یا اشخاصی که با این وسایل نقلیه مسافرت می نمایند، تابع مقررات خاص خود می شوند.

تبصره ۲ - وسیله نقلیه در صورت عدم خروج در مهلت مقرر با احراز سوء نیت مشمول مقررات قاچاق می شود.
مبحث ششم - رویه انتقالی

ماده ۹۸ - به انتقال کالاها تحت نظارت گمرک از وسیله حمل ورودی به وسیله حمل خروجی در محدوده یک گمرک که همان گمرک ورودی و خروجی از قلمرو **گمرکی** است رویه انتقالی اطلاق می شود. این انتقال به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم انجام می شود که وسایل حمل ورودی و خروجی همزمان یا با فاصله زمانی در محدوده یک گمرک حضور دارند تا عمل انتقال انجام گیرد.

تبصره - نحوه تشریفات اظهار، ارزیابی و تحویل و تحول کالای انتقالی در آیین نامه اجرایی این **قانون** تعیین می گردد.
مبحث هفتم - رویه کران بری (کابوتاژ)

ماده ۹۹ - کران بری (کابوتاژ) رویه ای است که براساس آن کالای داخلی از یک گمرک مرزی به گمرک مرزی دیگر در قلمرو **گمرکی** از راه دریا یا رودخانه های مرزی حمل می گردد. کالایی که از لحاظ نزدیکی راه با رعایت صرفه تجاری از یک نقطه به نقطه دیگر قلمرو **گمرکی** از راه های زمینی مجاز با عبور از خاک کشور خارجی و همچنین کالایی که از راه دریا یا رودخانه های مرزی به مناطق آزاد حمل می شود در صورتی که برای مصرف در این مناطق باشد نیز مشمول مقررات کران بری (کابوتاژ) می شود. در این موارد هرگاه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) با وسایل نقلیه داخلی حمل شود وسیله نقلیه نیز تابع رویه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) است.

تبصره - نحوه تشریفات اظهار و اسناد مربوطه، ارزیابی و میزان تضمین در حدود مقررات این **قانون** در آیین نامه اجرایی تعیین می گردد.

ماده ۱۰۰ - کالایی که صدور آن از کشور مجاز است و صدور آن مشمول پرداخت هیچ گونه وجهی نیست را می توان با انجام تشریفات و مقررات مربوطه به عنوان کران بر (کابوتاژ) حمل نمود. گمرک ایران می تواند با کران بری (کابوتاژ) کالای ممنوع صدور یا کالایی که به موجب **قانون** و مقررات مجاز مشروط است با اخذ تضمین یا تعهد یا قیود دیگر موافقت نماید.

ماده ۱۰۱ - هرگاه مدت اعتبار پروانه کران بری (کابوتاژ) برای رسیدن کالا به گمرک مقصد منقضی گردد و تا سه ماه بعد از انقضای آن از طرف صاحب کالا گواهی نامه گمرک مقصد مبنی بر ورود کالا ارائه نشود آن کالا مانند کالای به مقصد نرسیده تلقی و به نحو زیر عمل می شود:

الف - در صورتی که کالای موضوع کران بری (کابوتاژ) از نوع مجاز باشد نسبت به اجرای تعهد یا تضمین مأخوذه اقدام و سپس پروانه خروجی صادر می گردد.

ب - در صورتی که کالای موضوع کران بری (کابوتاژ)، کالای ممنوع صدور یا مجاز مشروط باشد، مشمول مقررات قاچاق است و در صورت اثبات عدم سوء نیت فقط به ضبط تضمین یا پیگیری انجام تعهد اکتفاء می شود. تا زمانی که جرم قاچاق اعلام یا وجه تضمین یا تعهد به درآمد منظور نشده است، تحویل کالا با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این **قانون** بلامانع است.

تبصره - در مواردی که با ارائه مدارک و مستندات معتبر مورد تأیید گمرک، محرز شود کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) در اثناء حمل به علل قوه قهریه (فورس ماژور) از بین رفته است گمرک ایران مجاز است آن را به مقصد رسیده تلقی کند و علاوه بر دستور ابطال تضمین یا تعهد از تعقیب موضوع نیز خودداری نماید.

بخش هشتم - تخلفات و قاچاق

فصل اول - تخلفات **گمرکی**

ماده ۱۰۲ - ابلاغ هر نوع صورتمجلس مبنی بر ضبط، توقیف کالا و کشف تخلف یا قاچاق به شخصی که به وکالت از طرف صاحب کالا اظهارنامه به گمرک تسلیم نموده و تنظیم صورتمجلس بر اثر رسیدگی به آن اظهارنامه صورت گرفته است به منزله ابلاغ آن به صاحب کالا محسوب می گردد.

ماده ۱۰۳ - وسایل نقلیه آبی اعم از خالی یا حامل کالا که وارد آبهای کشور می شود باید در اسکله های مجاز پهلو بگیرد یا در لنگرگاههای مجاز لنگر ببندد و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله ها یا لنگرگاهها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور می شود اعم از خالی یا حامل کالا باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات **گمرکی** مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها تشریفات **گمرکی** باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی اعم از خالی یا حامل کالا باید از راههای مجاز **گمرکی** وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات **گمرکی** آن انجام گردد و همچنین از راههای مجاز **گمرکی** خارج شود.

تبصره ۱ - اسکله ها، لنگرگاهها، فرودگاهها و راههای مجاز **گمرکی** برای ورود و خروج وسایل نقلیه و کالا و مسافر و هواپیماهای مشمول تشریفات **گمرکی** به پیشنهاد کارگروهی به مسئولیت وزارت کشور و با شرکت نمایندگان نام الاختیار گمرک ایران، وزارتخانه های **امور خارجه**، اطلاعات، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تعیین می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲ - پهلو گرفتن، لنگر انداختن، فرود آمدن و وارد شدن وسایل نقلیه و خارج شدن آنها بدون انجام تشریفات مربوطه از مسیر غیرمجاز جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) که باید ثابت شود، در مورد وسایل نقلیه خالی مشمول پرداخت جریمه به مبلغ ششصد هزار (۶۰۰.۰۰۰) ریال تا شش میلیون (۶.۰۰۰.۰۰۰) ریال به تشخیص رئیس گمرک مربوطه می شود. همچنین در مورد وسایل نقلیه حامل کالا طبق مقررات ماده (۱۱۳) رفتار می گردد.

ماده ۱۰۴ - هرگاه به همراه کالایی که با رعایت ماده (۱۰۳) وارد گردیده است بسته یا بسته هایی مشاهده شود که در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه وسیله نقلیه، ذکر از آن نشده باشد و یا بسته یا بسته هایی در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه ذکر شود که به مرجع تحویل گیرنده، تحویل نگردیده باشد و برای توضیح علت اختلاف نیز ظرف سه ماه اسناد و مدارک مورد قبول

گمرک از طرف شرکت حمل و نقل کالا ارائه نشود حسب مورد به شرح زیر رفتار می گردد:
الف - در مورد اضافه تخلیه به ضبط بسته یا بسته های اضافی اکتفاء می شود.

ب - در مورد کسر تخلیه به اخذ جریمه انتظامی مطابق ماده (۱۱۰) این قانون اقدام می گردد.

تبصره ۱ - چنانچه ظرف مهلت مقرر با ارائه اسناد و مدارک مورد قبول گمرک، ثابت گردد که نسبت به اختلاف، سوء نیتی نبوده است، گمرک اجازه اصلاح اظهارنامه اجمالی را می دهد.

تبصره ۲ - بسته های اضافی تحویلی به گمرک های مقصد عبور داخلی مشمول مقررات این ماده است.

تبصره ۳ - میزان کسری و اضافی غیرمتعارف کالاهایی که بدون بسته بندی وارد می گردد نیز از نظر نحوه اقدام و اخذ جریمه مشمول مقررات این ماده می شود.

تبصره ۴ - مسؤول پرداخت جریمه های فوق در مورد شرکتهای حمل و نقلی که در ایران نمایندگی دارند، نمایندگی های مزبور است و در مورد شرکتهای حمل و نقلی که نمایندگی رسمی در ایران ندارند گمرک می تواند به منظور وصول جریمه های احتمالی از حامل کالا تضمین لازم را اخذ کند.

ماده ۱۰۵ - هرگاه کالایی که ورود آن ممنوع است برای ورود قطعی با نام و مشخصات کامل و صحیح اظهار شود گمرک باید از ترخیص آن خودداری و به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به طور مکتوب اخطار کند که حداکثر ظرف سه ماه نسبت به عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا با رعایت ضوابط اقدام نماید. در صورت عدم اقدام ظرف مدت مزبور، گمرک کالا را ضبط و مراتب را به صاحب آن یا نماینده او ابلاغ می نماید. صاحب کالا حق دارد از تاریخ ابلاغ ضبط تا دو ماه اعتراض خود را به دادگاه صالحه تسلیم نماید و مراتب را حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به دادگاه صالحه به گمرک مربوطه اعلام کند. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت درمی آید.

تبصره ۱ - کالایی که وارد کردن آن جرم شناخته می شود از شمول این ماده مستثنی است و طبق قوانین و مقررات مربوط به آن عمل می شود.

تبصره ۲ - در مواردی که صاحب کالا به تشخیص گمرک معترض باشد و پرونده به واحدهای ستادی و مراجع رسیدگی به اختلافات **گمرکی** احاله شود رسیدگی به آن خارج از نوبت انجام می گیرد. تاریخ ابلاغ نظر نهایی گمرک مبدأ سه ماه مذکور است.

تبصره ۳ - اگر صاحب کالا یا نماینده قانونی او به طور مکتوب عدم موافقت خود را از عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا قبل از سه ماه مذکور اعلام نماید گمرک بلافاصله به ضبط کالا اقدام می کند.

ماده ۱۰۶ - در مورد کالای موضوع ماده (۱۰۵) که به جای کالای مجاز و بدون استفاده از اسناد خلاف واقع از گمرک ترخیص شده و از تاریخ ترخیص آن بیش از چهار ماه نگذشته است به شرح زیر رفتار می شود:

الف - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا باشد کالا فوری توقیف و پس از رد حقوق ورودی دریافتی طبق مقررات ماده (۱۰۵) این قانون رفتار می شود.

ب - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا نباشد و معلوم گردد که در زمان ترخیص، حقوق ورودی بیشتری به آن تعلق می گرفته است، مابه التفاوت حقوق ورودی مقدار به دست نیامده دریافت می شود.

ماده ۱۰۷ - هرگاه ضمن رسیدگی به اظهارنامه یا بازرسی کالای صادراتی معلوم شود وجوهی کمتر از میزان مقرر، اظهار یا تودیع گردیده است علاوه بر اخذ مابه التفاوت به تشخیص رئیس گمرک جریمه ای از پنج درصد (۵٪) تا پنجاه درصد (۵۰٪) مابه التفاوت مذکور دریافت می شود.

تبصره - هرگاه در اظهارنامه صادراتی بیش از ده درصد (۱۰٪) کمتر یا بیشتر ارزش کالا غیرواقعی اظهار گردد تا تسهیلات و مزایای غیرقانونی برای صاحب کالا ایجاد نماید جریمه ای بین ده درصد (۱۰٪) تا صد درصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت ارزش، اخذ می شود.

ماده ۱۰۸ - غیر از مصادیقی که در این قانون به عنوان قاچاق ذکر شده است کشف هر نوع مغایرت بعد از اظهار و قبل از ترخیص کالای ورودی از گمرک که موجب زیان مالی دولت گردد و مستلزم اخذ تفاوت و وجه متعلقه باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، با توجه به اوضاع و احوال به تشخیص رئیس گمرک جریمه ای از ده درصد (۱۰٪) تا صددرصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت، دریافت می شود.

تبصره ۱ - در صورتی که کشف مغایرت منجر به اخذ مابه التفاوت حقوق ورودی به ميزانی بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق ورودی کالای اظهار شده باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، حداقل جریمه مأخوذه نباید کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) مابه التفاوت باشد.

تبصره ۲ - در مواردی که مقصد نهایی بارنامه بعد از گمرک، مرز ورودی باشد و اظهارنامه عبوری براساس مندرجات اسناد، تنظیم و تسلیم گمرک شده باشد در صورتی که در اثر ارزیابی مغایرتی در نوع و میزان کالا کشف شود و اسناد مورد قبول گمرک طی سه ماه ارائه نگردد، کالای مغایر و مازاد توسط دولت ضبط می گردد.

تبصره ۳ - جرائم مربوط به اظهار مغایر به استثناء تبصره (۲) این ماده در مورد کالای عبور خارجی و مرجوعی و عبور داخلی توسط شرکت حمل و نقل به صورت تضمین اخذ می شود تا در صورت عدم خروج کالا یا عدم تحویل کالا به گمرک مقصد در مهلت مقرر علاوه بر اجرای مقررات مربوطه به درآمد قطعی واریز گردد.

ماده ۱۰۹ - وسایل نقلیه و کالاهایی که به صورت عبوری، ورود موقت، ورود موقت برای پردازش یا مرجوعی وارد کشور می گردد و وسایل نقلیه ای که به استناد جواز عبور بین المللی وارد کشور می شود چنانچه در مهلت مقرر برای خروج از کشور یا تحویل به گمرک به غیر از موارد قوه قهریه (فورس ماژور) مراجعه ننماید به تشخیص رئیس گمرک به ازای هر روز تأخیر مشمول جریمه ای از دویست هزار (۴۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال می شود.

تبصره - مواردی که وجه تعهد یا تضمین دریافت شده از صاحب وسیله نقلیه یا کالا به درآمد واریز گردیده و یا جرم قاچاق به مراجع قضائی گزارش شده باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

ماده ۱۱۰ - هرگاه در اظهارنامه هایی که برای ترخیص کالا تسلیم گمرک می شود مشخصات کالا برخلاف واقع اظهار شده باشد ولی این خلاف اظهار متضمن زیان مالی دولت نشود و کشف آن مستلزم اخذ تفاوت نباشد به تشخیص رئیس گمرک محل، جریمه ای که حداقل آن یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال و حداکثر آن دو میلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال است اخذ و با اجازه کتبی رئیس گمرک محل، اظهارنامه

تسلیمی اصلاح می شود.

تبصره - در مواردی که اظهار خلاف از مصادیق تخلفات و قاچاق موضوع این قانون نباشد ولی کالا ممنوع ورود باشد گمرک در این موارد وفق مقررات ماده (۱۰۵) این قانون اقدام می نماید و علاوه بر آن، جریمه موضوع این ماده نیز اخذ می گردد.

ماده ۱۱۱ - مرتکبین تخلف از مقررات گمرکی که جریمه از آنها مطالبه می شود هر گاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن که توسط رئیس گمرک محل تعیین می گردد اعتراض داشته باشند می توانند قبل از ترخیص یا پس از تودیع یا تأمین آن در گمرک محل، اعتراض خود را با دلایل و مدارک به منظور ارجاع به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی به گمرک مربوطه تسلیم نمایند.

تبصره - در تمام مواردی که توسط رؤساء گمرک، جریمه برای تخلفات گمرکی تعیین می گردد جریمه باید باتوجه به نوع و تکرار و تعدد تخلف، سابقه و وضعیت متخلف، حجم و نوع و ارزش کالا، شرایط مکان و زمان، تعیین و به وضوح و به طور کامل در صورتمجلس تخلف قید و امضاء و یک نسخه از آن به گمرک ایران ارسال گردد و در مقابل وصول جریمه بلافاصله رسید رسمی صادر و به پرداخت کننده تسلیم شود.

ماده ۱۱۲ - اشتغال کارکنان گمرک به امر بازرگانی خارجی یا کارگزاری گمرکی و هر نوع حرفه دیگر که با تشریفات گمرکی مرتبط باشد ممنوع است. متخلفین با حکم مراجع رسیدگی به تخلفات اداری، به اخراج از خدمت در گمرک محکوم می شوند.

فصل دوم - قاچاق

ماده ۱۱۳ - موارد زیر قاچاق گمرکی محسوب می شود:

الف - کالایی که از مسیر غیرمجاز یا بدون انجام تشریفات گمرکی به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج گردد. همچنین کالاهایی که بدون انجام تشریفات گمرکی یا از مسیرهای غیرمجاز وارد کشور شود و در داخل کشور کشف گردد.

تبصره - منظور از مسیر غیرمجاز، مسیرهایی غیر از موارد مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۰۳) این قانون است.

ب - خارج نکردن وسایل نقلیه و یا کالای ورود موقت، ورود موقت برای پردازش، عبور خارجی و مرجوعی ظرف مهلت مقرر از قلمرو گمرکی و عدم تحویل کالای عبور داخلی شخصی ظرف مهلت مقرر جز در مواردی که عدم خروج یا عدم تحویل به گمرک و یا ترخیص قطعی، عمدی نباشد.

تبصره - ارائه اسناد خلاف واقع که دلالت بر خروج وسایل نقلیه و کالا از قلمرو گمرکی و یا تحویل آنها به گمرک داشته باشند نیز مشمول مقررات این بند است.

پ - بیرون بردن کالای تجاری از اماکن گمرکی بدون اظهار یا بدون پرداخت یا تأمین حقوق ورودی، خواه عمل در حین خروج از اماکن گمرکی یا بعد از خروج کشف شود. هرگاه خارج کننده غیر از صاحب کالا یا نماینده قانونی او باشد گمرک عین کالا و در صورت نبودن کالای بهای آن را از مرتکب می گیرد و پس از دریافت وجوه گمرکی مقرر، به صاحب کالا مسترد می دارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب می شود.

ت - کالای عبور خارجی که تعویض و یا قسمتی از آن برداشته شود.

ث - کالایی که ورود یا صدور آن ممنوع است تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط و با نام دیگر اظهار شود. کالای عبوری مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این قانون می شود.

ج - وجود کالای اضافی همراه کالای اظهار شده که در اسناد تسلیمی به گمرک ذکری از آن نشده است، مشروط بر اینکه کالای اضافی از نوع کالای اظهار شده نباشد. کالای اضافی موضوع ماده (۵۴) این قانون از شمول این بند مستثنی است.

چ - وسایل نقلیه و کالایی که صدور قطعی آن ممنوع یا مشروط است و به عنوان خروج موقت یا کران بری (کابوتاژ) اظهار شده باشد و ظرف مهلت مقرر به قلمرو گمرکی وارد نگردد. موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست از این حکم مستثنی است.

ح - کالای مجاز یا مجاز مشروطی که تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط دیگری که جمع حقوق ورودی آن کمتر است با نام دیگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع اظهار شود، کالای عبوری مشمول تبصره (۱) ماده (۱۰۸) این قانون است. منظور از اسناد خلاف واقع اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با جنس و خصوصیات کالای اظهار شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

خ - کالا با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف یا اسناد غیرواقعی و یا با ارائه مجوزهای جعلی به گمرک اظهار شود.

د - کالای جایگزین شده ممنوع صدور یا مشروط یا دارای ارزش کمتری که با کالای صادراتی که برای آن پروانه صادر گردیده است تعویض شود.

ذ - کالای مورد معافیتی که بدون رعایت مقررات ماده (۱۲۰) این قانون به دیگری منتقل شود.

ماده ۱۱۴ - بنا به پیشنهاد گمرک ایران، اشخاصی که کارت بازرگانی دارند، چنانچه مرتکب قاچاق کالا شوند، کارت بازرگانی آنها پس از رسیدگی به موضوع در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گمرک ایران به طور موقت توقیف یا به طور دائم ابطال می گردد.

تبصره - ابطال کارت بازرگانی مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات، قبل از محرومیت برای آن گشایش اعتبار شده یا حمل آن آغاز گردیده است، نمی شود.

ماده ۱۱۵ - در صورتی که در اجرای مقررات و کنترلهای گمرکی بخشی از محموله، مشمول مقررات قاچاق گمرکی تشخیص داده شود، نگهداری یا ضبط مابقی کالا یا وسیله نقلیه آن مجاز نمی باشد، مگر آنکه به تشخیص گمرک نگهداری آنها برای اثبات عمل قاچاق یا وصول جریمه ها ضروری باشد.

ماده ۱۱۶ - هرگونه حک و اصلاح در صورتمجلس کشف و ضبط، حذف یا الحاق نام شخص یا اشخاص دیگری در آن به عنوان عوامل کشف و تغییردادن در مندرجات آن ممنوع است و مرتکب در صورت وجود عمد به عنوان جعل و تزویر در اسناد دولتی در مراجع قضائی مورد تعقیب قرار می گیرد. هرگاه جعل و تزویر مزبور متضمن جرم دیگری نیز باشد مرتکب برای آن جرم نیز طبق مقررات و قوانین مربوط مورد تعقیب واقع می شود.

ماده ۱۱۷ - اسناد مثبتة گمرکي که در موارد احتمالي قاچاق مي توان به آن استناد نمود عبارت از اصل اسناد زير است:

الف - پروانه ورود گمرکي

ب - پته گمرکي

پ - قبض سپرده موجب ترخيص کالا

ت - قبض خريد کالاي متروکه، ضبطي و بلاصاحب

ث - پروانه عبور

ج - پروانه مرجوعي

چ - پروانه ورود موقت

ح - پروانه ورود موقت براي پردازش

خ - پته عبور

د - پروانه کران بري (کابوتاژ)

ذ - پروانه صادراتي

ر - پروانه صدور موقت

ز - کارت مسافري صادره توسط مناطق آزاد تجاري و صنعتي

ژ - کارت هوشمند تکميل و تأييد شده توسط گمرک

تبصره - مشخصات مذکور در اين اسناد بايد با مشخصات کالا تطبيق نمايد و فاصله بين تاريخ صدور سند و تاريخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

ماده ۱۱۸ - مقررات کشف، تحويل، تهيه صورتمجلس قاچاق، توقيف کالا و متهم، مخبر، کاشف، ميزان جريمه ها، نحوه وصول، فروش و تقسيم حاصل فروش و جريمه هاي آن، نحوه ارجاع پرونده به مراجع صالحه و ساير موارد پيش بيني نشده در اين فصل تابع قوانين مربوط به قاچاق است.

بخش نهم - معافيتها و ممنوعيتها

فصل اول - معافيتها

ماده ۱۱۹ - علاوه بر معافيتهاي مذکور در جدول تعرفه گمرکي ضميمه آيين نامه اجرائي قانون مقررات صادرات و واردات و معافيتهاي ديگري که به موجب قوانين، تصويب نامه ها، موافقتنامه ها و قراردادهاي مصوب مجلس شوراي اسلامي برقرار شده است، موارد زير نيز از پرداخت حقوق ورودي معاف مي باشد:

الف - کالاهاي مورد استفاده متعلق به رؤساي کشورهاي خارجي و همراهان آنها

ب -

۱ - کالاي مورد استفاده رسمي مأموريتهاي سياسي خارجي و کالاي مورد استفاده شخصي مأموران سياسي و خانواده آنان موضوع ماده (۳۶) قانون مربوط به قرارداد وين درباره روابط سياسي، مصوب ۲۱ / ۷ / ۱۳۴۳ به شرط رفتار متقابل و با تشخيص وزارت امور خارجه و گمرک ايران در هر مورد

۲ - کالاي مورد استفاده رسمي مأموريتهاي کنسولي خارجي و کالاي مورد استفاده شخصي مأموران کنسولي خارجي و اعضاي خانواده آنان که اهل خانه او مي باشند در حدود قانون کنوانسيون وين درباره روابط کنسولي مصوب ۴ / ۱۲ / ۱۳۵۳ به شرط رفتار متقابل و با تشخيص وزارت امور خارجه و گمرک ايران در هر مورد

۳ - کالاي مورد استفاده رسمي نمايندگيهاي سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصي وابسته به آن و کالاي مورد استفاده کارکنان و کارشناسان سازمان ملل متحد، مأمور خدمت در ايران در حدود قانون کنوانسيون مزاي و مصونيتهاي سازمان ملل متحد مصوب ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۵۲ و قانون کنوانسيون مزاي و مصونيتهاي سازمانهاي تخصصي ملل متحد مصوب ۲۰ / ۱۲ / ۱۳۵۲ با تشخيص وزارت امور خارجه و گمرک ايران در هر مورد

۴ - کالاي مورد استفاده کارشناسان خارجي اعزامي از محل کمکهاي فني، اقتصادي، علمي و فرهنگي کشورهاي خارجي و مؤسسات بين المللي به ايران، برابر آيين نامه مزاي و معافيتهاي کارشناسان خارجي مصوب ۲۳ / ۴ / ۱۳۴۵ با تشخيص وزارت امور خارجه و گمرک ايران در هر مورد و اشياء مورد استفاده رسمي بازرسان سازمان کنوانسيون منع سلاحهاي شيميايي در حدود قانون الحاق دولت جمهوري اسلامي ايران به کنوانسيون منع گسترش، توليد، انباشت و به کارگيري سلاحهاي شيميايي و انهدام آنها مصوب ۵ / ۵ / ۱۳۷۶ و ساير کنوانسيونهاي بين المللي که دولت جمهوري اسلامي ايران به آن پيوسته است و يا مي پيوندند در حدود مقررات اين کنوانسيونها

۵ - آلات و ادوات حفاري و مواد شيميايي و وسايل عمليات علمي و فني وارد شده توسط هيأتهاي علمي باستان شناسي کشورهاي عضو سازمان تربيتي و علمي و فرهنگي ملل متحد (يونسکو) با تشخيص و تأييد سازمان ميراث فرهنگي صنايع دستي و گردشگري و گمرک ايران در هر مورد براي حفاري و اکتشافات علمي

پ - رادار و تجهيزات کمک ناوبري هوايي که امکان ساخت داخلي آنها در کشور فراهم نيست به پيشنهاد شرکت فرودگاههاي کشور و موافقت وزارت راه و شهرسازي و تأييد وزارتخانههاي صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادي و دارايي

ت - تجهيزات نظامي اعم از اسلحه و مهمات، لوازم مخابراتي نظامي، مواصلاتي، تانک و ساير ارابه هاي زره پوش جنگي و وسايل نقليه خاص دفاعي به استثناء سواري و سواري کار و مواد اوليه براي ساخت اقليم باد شده که با تأييد کتبي وزير دفاع و پشتيباني نيروهاي مسلح از بودجه دولت يا از محل هر اعتبار ديگري که به همين منظور تخصيص يافته و به تصويب دولت رسيده است و به صورت انحصاري براي مصارف وزارت دفاع و پشتيباني نيروهاي مسلح و ساير نيروهاي مسلح و انتظامي خريداري و به طور مستقيم به نام سازمانهاي مذکور از خارج وارد شده

تبصره - وزراي امور اقتصادي و دارايي و دفاع و پشتيباني نيروهاي مسلح بنا به دلايل نظامي و امنيتي مي توانند کالاي وارده را از بازرسي معاف و مراتب را به گمرک اعلام نمايند.

ث - اقليم و تجهيزات خاص اطلاعاتي با تأييد کتبي وزير اطلاعات

تبصره ۱ - اقليم مزبور از بازبيني و بازرسي معافند.

تبصره ۲ - مقررات این بند شامل صادرات کالاهای مذکور نیز می شود.

ج - کالای عبوری خارجی، مرجوعی، انتقالی، کران بری (کابوتاژ)، واردات موقت، واردات موقت برای پردازش

چ - اسباب سفر و لوازم شخصی و اشیاء غیرمستعمل و مواد خوراکی غیرتجاری همراه مسافر

تبصره - سقف ارزش معافیت اقلام موضوع این بند در مورد هر مسافر مبلغی است که به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود. در صورت افزایش، مازاد بر آن با حفظ جنبه غیرتجاری مشمول پرداخت حقوق ورودی می شود.

ح - لوازم خانه و لوازم شخصی ایرانیان مقیم خارج که مدت اقامت آنان در خارج یک سال یا بیشتر باشد و لوازم خانه و اشیاء اتباع خارجی دارای اجازه اقامت که به ایران وارد می شوند مشروط بر این که:

۱ - لوازم و اشیاء مزبور از یک ماه قبل تا نهم ماه بعد از ورود شخص به قلمرو **گمرکی** وارد شود موارد قوه قهریه (فورس ماژور) به تشخیص گمرک ایران مستثنی است.

۲ - لوازم و اشیاء مزبور به تشخیص گمرک با وضع و شئون اجتماعی آنان متناسب بوده و جنبه تجاری نداشته باشد.

۳ - در پنج سال گذشته، از چنین معافیتی استفاده نکرده باشند.

تبصره ۱ - کارمندان دولت که برای انجام مأموریت یکساله یا بیشتر به خارج از کشور اعزام می شوند در صورتی که قبل از پایان مأموریت و توقف یکساله از خارج احضار شوند همچنین ایرانیانی که به تشخیص وزارت **امور** خارجه به ناحق از کشور محل سکونت اخراج می شوند مشمول شرط مدت یک سال توقف مذکور در این بند نیستند.

تبصره ۲ - منظور از لوازم خانه اشیائی است که به طور عرفی مورد استفاده شخص و یا خانواده صاحب آن اشیاء هنگام اقامت در یک محل قرار می گیرد.

تبصره ۳ - اشخاصی که با رعایت مقررات مربوطه از مناطق آزاد به سرزمین اصلی وارد می گردند نیز مشمول تسهیلات این بند می شوند.

خ - آلات و ابزار دستی اعم از برقی و غیربرقی مربوط به کار یا حرفه ایرانیان شاغل در خارج و خارجیانی که به ایران می آیند مشروط بر این که:

۱ - اشتغال آن افراد به حرفه و پیشه و کار مورد ادعای به تصدیق مقامات کنسولی ایران در کشور محل اقامت قبلی آنان برسد. در نقاط فاقد مقامات کنسولی ایران ارائه گواهی مقامات محلی کفایت می کند.

۲ - از یک ماه قبل از ورود تا نه ماه بعد از ورود آنان به قلمرو **گمرکی** برسد.

د - لوازم شخصی، لوازم خانه و آلات و ابزار کار دستی ایرانیان مقیم خارج که فوت می شوند، با ارائه صورتجلسه ماترک که حداکثر ظرف یکسال بعد از فوت، توسط مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران تنظیم گردد و حداکثر تا یک سال بعد از صدور گواهی انحصار وراثت وارد کشور شود.

تبصره - مقامات محلی به تشخیص وزارت **امور** خارجه در مواردی که مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت نباشند، صلاحیت تنظیم صورتجلسه مذکور را دارند.

ذ - دارو و لوازم طبی و بیمارستانی مورد احتیاج درمانی و بهداشتی مؤسسات خیریه و عام المنفعه با گواهی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تبصره - فهرست این مؤسسات با تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی با پیشنهاد وزیر **امور** اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ر - وسائط نقلیه از جمله آمبولانس، خودروهای فرماندهی امداد و نجات، خودروهای ویژه امداد و نجات به استثناء سواری، دارو، لوازم پزشکی طبی و بیمارستانی، بالگرد و قایق امدادی، مواد غذایی، پوشاک، پتو، چادر، خانه های پیش ساخته یا سایر کالاهای امداد و نجات مورد نیاز که به منظور کمک به آسیب دیدگان از بلایای طبیعی یا حوادث غیرمترقبه یا سایر وظایف و مأموریت های تصریح شده در اساسنامه هلال احمر جمهوری اسلامی ایران که به نام هلال احمر جمهوری اسلامی ایران وارد می شود با تشخیص وزارت **امور** اقتصادی و دارایی

تبصره - تشریفات **گمرکی** و ترخیص کالاها و اقلام وارداتی و اهدائی به هنگام وقوع بحرانها و سوانح و حوادث غیرمترقبه ملی و منطقه ای در کمترین زمان ممکن به عمل می آید.

ز - اشیاء باستانی مربوط به میراث فرهنگ و تمدن ایران، اعم از اینکه از قبل به خارج از کشور برده شده یا در خارج از کشور به دست آمده باشد با تشخیص و تأیید سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

ژ - ورود اشیاء هنری و فرهنگی به منظور تشکیل بایگانی موزه ها و نمایشگاه های فرهنگی و هنری، کتابخانه ها و مبادلات فرهنگی و هنری و تعمیر و مرمت آثار باستانی توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی حسب مورد

س - اشیاء عتیقه مربوط به میراث فرهنگ و تمدن سایر کشورها که برای ایجاد یا تکمیل موزه های عمومی وارد کشور می شود به تشخیص و تأیید سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

ش - کالاهای صادراتی که به هر علت عیناً بازگشت داده شود با رعایت مقررات ماده (۶۵) این **قانون**

تبصره - منظور از کلمه عیناً در این **قانون** آن است که روی کالای صادراتی بازگشت شده به کشور، در خارج عملی انجام و یا از آن استفاده نشده باشد.

ص - سوخت و روغن مصرفی وسایل نقلیه به میزان متعارف در ورود و خروج از کشور

ض - نمونه های تجاری بی بها که به تشخیص گمرک ذاتاً قیمتی نداشته و در عرف قابل خرید و فروش نباشد، با رعایت کنوانسیون مربوطه

تبصره - در مورد نمونه های دارای بهای ذاتی صاحب کالا می تواند با حضور مأموران گمرک آن را غیرقابل فروش ساخته و ترخیص

نماید.

ط - مدالها، نشانها و تندیسهای اعطائی از طرف دولتها و مؤسسات خارجی بین المللی به طور رسمی به اتباع ایران

ظ - هواپیماهای باری و مسافری

ع - کالاها (کاتولوگ)، دفترک (بروشور)، تقویم، لوحهای فشرده تبلیغاتی، کتابچه حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا، اسناد مربوط به حمل کالا، نقشه های فنی فاقد جنبه تجاری

غ - واردات ماشین آلات خط تولید که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران، مورد نیاز واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز می باشد.

تبصره ۱ - کالاهای موضوع این ماده مشمول محدودیتها و ممنوعیتها به استثناء محدودیتها و ممنوعیتها شرعی و **قانون**ی با رعایت مقررات فصل دوم از بخش نهم این **قانون** با عنوان «ممنوعیتها» نمی شود.

تبصره ۲ - معافیتهای موضوع بندهای (چ) تا (د) این ماده شامل وسایل نقلیه نیست.

ماده ۱۲۰ - کالاهای موضوع بندهای (ب)، (ث)، (ذ)، (ر) و (ژ) ماده (۱۱۹) این **قانون** و کالاهایی که به موجب قوانین خاص یا تصویب نامه های هیأت وزیران با معافیت از حقوق ورودی ترخیص می شوند اگر قبل از انقضاء دهسال از تاریخ ترخیص آن به شخص دیگری که حق استفاده از معافیت با همان شرایط را ندارد به هر عنوان اعم از قطعی یا وکالتی واگذار شود باید وجوه متعلقه را با کسر مبلغی که به تناسب فرسودگی و استهلاك در نظر گرفته می شود، پرداخت کند.

مواردی که طبق مقررات مربوط برای واگذاری نحوه دیگری مقرر شده باشد، مستثنی است.

تبصره - واگذاری کالای موضوع این ماده قبل از پنج سال از تاریخ ترخیص مستلزم اخذ مجوزهای ورود است.

ماده ۱۲۱ - حقوق ورودی قطعات و لوازم و موادی که برای مصرف در ساخت یا مونتاژ یا بسته بندی اشیاء یا مواد یا دستگاهها وارد می گردد در مواردی که مشمول ردیفی از جدول تعرفه شود که مجموعاً مأخذ حقوق ورودی آن بیشتر از جمع مأخذ حقوق ورودی شیء یا ماده یا دستگاه آماده باشد به تشخیص و نظارت وزارت صنعت، معدن و تجارت به مأخذ حقوق ورودی شیء یا ماده یا دستگاه آماده مربوط وصول می شود.

فصل دوم - ممنوعیتها

مبحث اول - ممنوعیتها در ورود قطعی

ماده ۱۲۲ - ورود قطعی کالاهای مشروحه زیر ممنوع است:

الف - کالاهای ممنوعه براساس شرع مقدس اسلام و به موجب **قانون**

ب - کالاهای ممنوع شده به موجب جدول تعرفه **گمرکی** یا تصویب نامه های متکی به **قانون**

پ - اسلحه از هر قبیل، باروت، چاشنی، فشنگ، گلوله و سایر مهمات جنگی، دینامیت و مواد محترقه و منفجره مگر با اعلام و موافقت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ت - مواد مخدر و روانگردان از هر قبیل و پیش سازهای آنها مگر با موافقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در هر مورد

ث - دستگاههای فرستنده از هر نوع و قطعات متعلق به آنها مگر با موافقت وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در هر مورد

ج - دستگاه مخصوص عکاسی و فیلمبرداری هوایی مگر با موافقت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

چ - سامانه (سیستم) های استراق سمع، فرستنده ها و ضبط کننده های کوچک اعم از ریزدوربینها و ریزمیکروفونها با قابلیت جاسوسی و فرستنده های خاص و پوششی با سرعت بالا، انواع کالا یا سامانه (سیستم) های با قابلیت کنترل و شنود ارتباطات با سیم و بیسیم (مونیتورینگ) و سامانه (سیستم) های رمزکننده که در راستای اهداف جاسوسی کاربرد دارند مگر با موافقت وزارت اطلاعات در هر مورد

تبصره ۱ - ورود کالاهای الکترونیکی و مخابراتی با کاربرد تجاری و مدل خاص که مورد سوءاستفاده جاسوسی قرار می گیرند و

همچنین کالاها و مواد دارویی، غذایی، معدنی، سموم و مواد آلی که به عنوان کالای دومانظوره مورد سوءاستفاده بیوتروریزم قرار می گیرند براساس اعلام وزارت اطلاعات حسب مورد ممنوع می گردد.

تبصره ۲ - فهرست و مشخصات کالاهای موضوع این بند و تبصره (۱) توسط وزارت اطلاعات تعیین و به گمرک ایران اعلام می گردد.

ح - حاملین صوت و تصویر ضبط شده خلاف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

خ - کتاب، روزنامه، مجله، صور، علامت و هر نوع نوشته مخالف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

د - کالاهای دارای عبارت یا علامتی مخالف نظم عمومی یا شؤون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور روی خود آنها یا روی لفاف آنها و یا در اسناد مربوط به آنها

ذ - اسکناس های خارجی از جریان **قانون**ی خارج شده، اسکناس، تمبر و برچسب (باندرول) تقلبی و بلیط بخت آزمایی (لاتاری)

ر - کالاهای دارای نشانی یا نام یا علامت یا مشخصات دیگری بر روی خود کالا یا روی لفاف آنها به منظور فراهم کردن موجبات اغفال خریدار و مصرف کننده نسبت به سازنده یا محل ساخت یا خواص یا مشخصات اصلی آن کالا

تبصره - کالایی که با نظارت و تأیید گمرک موجبات اغفال در آنها محو گردد، از شمول بند فوق مستثنی است.

ز - کالاهای ممنوع ورود به موجب قوانین خاص

مبحث دوم - ممنوعیتها در ورود موقت و عبور داخلی

ماده ۱۲۳ - در ورود موقت و عبور داخلی، محدودیتها ذیل قابل اعمال است:

الف - ورود موقت و عبور داخلی کالاهایی که به موجب **قانون** ممنوع گردیده است، امکانپذیر نیست.

ب - ورود موقت و عبور داخلی کالاهای موضوع بندهای (پ) تا (ج) ماده (۱۲۲) این **قانون** منوط به موافقت وزارتخانه های مربوطه

است.

پ - ورود موقت کالاهای موضوع بندهای (چ) و (ح) ماده (۱۲۲) این **قانون** ممنوع است ولیکن عبور داخلی این کالاها منوط به موافقت وزارتخانه های مربوطه است.

ت - ورود موقت و عبور داخلی کالاهای مجاز مشروط، با موافقت گمرک ایران امکانپذیر است.

مبحث سوم - ممنوعیتها در عبور خارجی

ماده ۱۲۴ - فهرست کالاهای ممنوعه برای عبور خارجی و عمل انتقال (ترانشیپمنت) توسط شورای امنیت کشور تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۲۵ - دولت میتواند با صدور تصویبنامه، عبور خارجی، ورود موقت، عمل انتقال یا کران بری (کابوتاژ) هر کالایی را به اقتضای مصالح اقتصادی یا امنیت عمومی یا بهداشتی منع یا مقید به شرایطی کند.

مبحث چهارم - ممنوعیتها در صادرات

ماده ۱۲۶ -

الف - هرگونه وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیریارانه ای و جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع است و صدور کلیه کالاها و خدمات به جز موارد زیر مجاز می باشد:

۱ - اشیای عتیقه و میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

۲ - آن دسته از اقلام خاص دامی، نباتی، خاک زراعی و مرتعی و گونه هایی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیکی و یا حفاظت تنوع زیستی داشته باشند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست

تبصره - فهرست کالاهای غیرمجاز و یارانه ای برای صادرات با پیشنهاد دستگاه ذی ربط و تصویب شورای اقتصاد تعیین و سه ماه پس از ابلاغ اجراء می شود.

ب - صادرات کالاهایی که دولت برای تأمین آنها یارانه مستقیم پرداخت می کند، تنها با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است. در این صورت کلیه صادرکنندگان موظفند گواهی مربوط به عودت کلیه یارانه های مستقیم پرداختی به کالاهای صادر شده را قبل از خروج، از وزارت **امور** اقتصادی و دارایی اخذ کنند.

پ - به منظور هدفمندسازی معافیت ها و شفاف سازی حمایت های مالی دولت، سازمان **امور** مالیاتی موظف است مالیات با نرخ صفر را جایگزین معافیت های **قانون** می کند و موارد آن را در ردیفهای جمعی - خرجی بودجه سالانه، محاسبه و درج نماید.

ت - هرگونه تخفیف و بخشودگی عوارض شهرداری ها توسط دولت ممنوع است.

ماده ۱۲۷ - ورود و ترخیص کالاها تحت هر یک از رویه های **گمرکی** که بنا به ملاحظات بهداشتی، قرنطینه ای، ایمنی و زیست محیطی و نظایر آن براساس **قانون** مستلزم اعلام نظر سازمان های مربوطه باشد، موقوف به اخذ گواهی از این سازمانها است.

بخش دهم - کارگزار **گمرکی**

ماده ۱۲۸ - کارگزار **گمرکی** در گمرک به شخصی اطلاق می شود که تشریفات **گمرکی** کالای متعلق به اشخاص دیگر را به وکالت از طرف آنان انجام دهد. حدود اختیارات وکیل باید به تفکیک در وکالت نامه رسمی که توسط موکل در فرم نمونه ارائه شده توسط گمرک ایران تنظیم می شود، مشخص گردد.

کارگزار **گمرکی** باید پروانه مخصوص از گمرک ایران تحصیل نماید که این پروانه برای ترخیص کالا از کلیه گمرکهای کشور معتبر است.

تبصره - شرایط و دستورالعمل انتخاب، نحوه فعالیت و سایر **امور** مرتبط با این ماده در حدود مقررات این **قانون** در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.

ماده ۱۲۹ - در مواردی که کارگزار **گمرکی** یا کارمند ترخیص مربوطه به هنگام انجام تشریفات **گمرکی** به عمد اظهارنامه ای خلاف واقع که متضمن زیان مالی دولت باشد تنظیم نماید، تخلف او به پیشنهاد گمرک ایران در کمیسیون رسیدگی به تخلفات که مرکب از اشخاص ذیل است، رسیدگی می شود:

الف - نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت

ب - نماینده اتحادیه کارگزاران **گمرکی** با معرفی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران (در صورت نبود اتحادیه، نماینده اتاق) و حسب مورد نماینده اتاق تعاون ایران در پرونده های مربوط به بخش تعاون

پ - نماینده گمرک ایران (سرپرست کمیسیون)

این کمیسیون با دعوت از کارگزار **گمرکی** مربوطه به موضوع رسیدگی می کند و در صورت اثبات عمدی بودن تخلف، پروانه کارگزار **گمرکی** یا کارت وی را متناسب با میزان و تعداد تخلف، تعلیق یا به طور دائم باطل و مراتب را به طور کتبی به وی و گمرکها اعلام می نماید. چنانچه کارگزار **گمرکی** یا کارمند ترخیص در ارتکاب عمل قاچاق **گمرکی** دخالت داشته باشد، علاوه بر اجرای مقررات بالا، مشمول مجازات مقرر در قوانین قاچاق می شود. اگر عمل خلاف وی مستلزم مجازاتهای دیگر باشد وفق مقررات مربوطه عمل می گردد. کمیسیون و دبیرخانه آن در گمرک ایران تشکیل می شود.

تبصره ۱ - تعلیق یا ابطال پروانه مانع انجام تشریفات **گمرکی** اظهارنامه هایی که قبل از آن تسلیم شده نیست.

تبصره ۲ - هرگاه کارگزار **گمرکی** متخلف، از اشخاص حقوقی باشد مقررات این ماده، هم شامل شخص حقوقی مزبور و هم شامل کسانی که در آن شخصیت حقوقی حق امضاء دارند و اظهارنامه خلاف را امضاء کرده اند و یا در آن اقدام خلاف، مداخله داشته اند می شود و هرگاه کارگزار **گمرکی** مزبور از اشخاص حقیقی باشد در مدت ممنوعیت نمی تواند به عنوان شخصی که دارای امضاء در یک شخصیت حقوقی کارگزار **گمرکی** است در **امور** کارگزار **گمرکی** گمرک فعالیت نماید.

ماده ۱۳۰ - شرکتهای حمل و نقل که به موجب سند حمل و در اجرای تعهدات خود وظایف ترخیص و تحویل کالا در مقصد به صاحب آن را نیز برعهده دارند برای انجام تشریفات ترخیص باید دارای پروانه کارگزار **گمرکی** باشند و در این موارد سند حمل به منزله وکالتنامه تلقی میگردد، مشروط بر اینکه در اساسنامه شرکت به صراحت امکان این فعالیت منظور شده باشد.

تبصره - انجام تشریفات **گمرکی** کالای عبور داخلی به صورت حمل یکسره، عبور خارجی و انتقالی توسط شرکت‌های حمل و نقل مربوطه نیاز به کارت کارگزار **گمرکی** ندارد. در اینگونه موارد بارنامه به منزله وکالتنامه تلقی می‌گردد.

ماده ۱۳۱ - شرکت‌های حمل سریع (اکسپرس کریر) که مسؤلیت حمل و تحویل کالا را بر عهده دارند، میتوانند فقط با ارائه بارنامه و فاکتور به گمرک اظهار و کالا را با رعایت سایر مقررات، ترخیص و تحویل صاحبان آنها نمایند.

تبصره - فهرست و میزان کالاهای قابل ترخیص و نحوه و ضوابط فعالیت و مسؤلیت‌های شرکت‌های مذکور در حدود مقررات این **قانون** در آییننامه اجرائی تعیین می‌گردد.

ماده ۱۳۲ - کارگزار **گمرکی**، شرکت‌های حمل و نقل و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مسؤل اعمال کارکنان و نمایندگان معرفی شده خود به گمرک میباشند.

بخش یازدهم - بازبینی و اقدامات بعد از ترخیص

فصل اول - کلیات

ماده ۱۳۳ - گمرک‌ها موظفند کلیه پته‌ها، اظهارنامه‌ها و سایر اسناد **گمرکی** مربوط به ترخیص کالا را پس از امضاء پته یا پروانه، حداقل یکبار از نظر اجرائی صحیح مقررات و اینکه وجوه **گمرکی** متعلقه به طور صحیح و کامل طبق مقررات وصول شده است، قبل از شمول مرور زمان، مورد بازبینی قرار دهند.

ماده ۱۳۴ - گمرک ایران میتواند هر تعداد از اظهارنامه‌های گمرک‌ها را که ضروری تشخیص دهد در مهلت **قانون** بازبینی مجدد نماید.

تبصره - گمرک‌ها موظفند براساس درخواست گمرک ایران قبل از انقضاء ششماه مهلت **قانون**، اظهارنامه‌ها و اوراق مورد نظر را برای بازبینی مجدد ارسال نمایند.

ماده ۱۳۵ - هر گاه بعد از ترخیص کالا از گمرک معلوم گردد وجوهی که وصول آن بر عهده گمرک است بیشتر یا کمتر از آنچه مقرر بوده دریافت گردیده یا اساساً دریافت نشده و یا اشتباهی دریافت گردیده است گمرک و صاحب کالا میتوانند ظرف ششماه از تاریخ امضاء پروانه یا پته **گمرکی** کالای مورد بحث، کسر دریافتی و یا اضافه پرداختی را از یکدیگر مطالبه و دریافت کنند. رد اضافه پرداختیها از محل درآمد جاری به عمل می‌آید.

تبصره ۱ - کسر دریافتی کمتر از دو میلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال در مورد هر اظهارنامه قابل مطالبه نیست.

تبصره ۲ - چنانچه طبق قوانین خاص برای مطالبه وجوهی که وصول آن بر عهده گمرک است مهلت مرور زمان **قانون** دیگری تعیین شود مورد، مشمول مهلت‌های [مهلت‌های] مربوطه می‌گردد.

تبصره ۳ - چنانچه پس از ترخیص کالا ظرف شش ماه از تاریخ امضاء پروانه یا پته **گمرکی**، حکم معافیت به گمرک تسلیم شود با رعایت مقررات، مبلغ پرداختی مربوطه قابل استرداد است.

ماده ۱۳۶ - طرف گمرک برای مطالبه کسر دریافتی و یا استرداد اضافه پرداختی، شخصی است که پروانه یا پته **گمرکی** به نام او به عنوان صاحب کالا صادر شده است.

فصل دوم - کسر دریافتی

ماده ۱۳۷ - گمرک مکلف است مابه التفاوت و یا تمام وجوه کسر دریافتی را طی مطالبه نامه کتبی به صاحب کالا و در صورت عدم دسترسی، به وکیل یا نماینده صاحب کالا به نشانی مندرج در اظهارنامه ابلاغ و آن را از صاحب کالا مطالبه و دریافت نماید. ابلاغ مطالبه نامه به وکیل یا نماینده صاحب کالا ولو اینکه مورد وکالت یا نمایندگی محدود به ترخیص کالا باشد قاطع مرور زمان شش ماهه است.

تبصره ۱ - روز امضاء پروانه یا پته و روز ابلاغ کسر دریافتی جزء مهلت شش ماهه محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲ - مطالبه نامه باید مربوط به یک پروانه یا پته و مبلغ و مستند **قانون** آن مشخص باشد.

ماده ۱۳۸ - اشخاصی که کسر دریافتی از آنها مطالبه میشود هرگاه نسبت به مبلغ مورد مطالبه اعتراض داشته باشند میتوانند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ مطالبه نامه دلایل اعتراض خود را به طور کتبی به گمرک اعلام دارند در اینصورت گمرک به اعتراض‌نامه رسیدگی میکند و در مواردی که اعتراض موجه شناخته شود از ادامه مطالبه خودداری مینماید وگرنه دلیل رد اعتراض را به مؤدی ابلاغ میکنند که در آن صورت چنانچه صاحب کالا به اعتراض خود باقی باشد میتواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ بدون تودیع سپرده، درخواست ارجاع پرونده به کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** را بنماید. ارجاع پرونده بعد از مهلت‌های فوق حداکثر تا شش ماه امکانپذیر است و مستلزم تأمین مبلغ مورد مطالبه می‌باشد.

ماده ۱۳۹ - در صورت عدم پرداخت و عدم اعتراض در مهلت‌های تعیین شده در ماده (۱۴۴) این **قانون** و سایر مواردی که براساس این **قانون** مطالبه قطعی می‌شود، عملیات اجرائی وصول مطالبات شروع می‌گردد.

ماده ۱۴۰ - از تاریخ قطعی بودن مطالبه علاوه بر مابه التفاوت، به ازاء هر ماه نسبت به مدت تأخیر معادل نیم درصد (۵ / ۰٪) مبلغ کسر دریافتی جریمه دیرکرد احتساب و دریافت می‌شود.

فصل سوم - اضافه پرداختی

ماده ۱۴۱ - به درخواست‌های رد اضافه پرداختی که بعد از خروج کالا از گمرک ادعاء می‌شود وقتی ترتیب اثر داده می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:

الف - هر درخواست رد اضافه پرداختی باید فقط مربوط به یک پروانه یا پته **گمرکی** باشد و مبلغ و علت تقاضای استرداد در آن قید شود.

ب - ارائه اصل پروانه یا پته **گمرکی** برای رد اضافه پرداختی الزامی است، مگر اینکه ثابت شود که اصل سند از بین رفته است که در چنین موردی باید تقاضا کننده تعهدی بسپارد که در صورت کشف خلاف از عهده مسؤلیت آن برآید.

پ - ملاک تشخیص تاریخ تسلیم درخواست رد اضافه پرداختی، تاریخ ثبت آن در گمرک محل ترخیص و یا گمرک ایران است.

ت - روز صدور پروانه و روز ثبت تقاضای رد اضافه پرداختی در گمرک جزء مهلت شش ماهه مزبور محسوب نمی‌شود.

ماده ۱۴۲ - مبلغ اضافه پرداختی باید به صاحب کالا یا وکیل **قانون** او که حق دریافت وجه را دارد از زمان قطعیت، ظرف یک ماه

مسترد شود. در صورت تأخیر پرداخت، گمرک از محل جریمه وصولی ماده (۱۴۰) به ازاء هر ماه نیم درصد (۵ / ۰٪) مبلغ اضافه پرداختی را به عنوان جریمه به صاحب کالا پرداخت می نماید.

تبصره - گمرک موظف است پس از رد اضافه پرداختی، مراتب را با ذکر مبلغ در متن اصل پروانه یا پته **گمرکی** و اظهارنامه درج نماید مگر اینکه ثابت شود اصل سند از بین رفته که در چنین موردی باید تقاضا کننده با ارائه تعهدنامه رسمی در صورت کشف خلاف، تمام مسؤولیتهای آن را بر عهده گیرد.

فصل چهارم - حسابرسی بعد از ترخیص

ماده ۱۴۳ - گمرک ایران مکلف است به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات **گمرکی** ظرف سه سال از تاریخ صدور سندی که به موجب آن کالا از گمرک ترخیص شده، در صورت کشف اسناد خلاف واقع که مشمول قاچاق نشود درباره ترخیص کالایی که متضمن زیان مالی دولت است و یا امتیازات غیرموجهی برای صاحب کالا ایجاد نموده باشد به تأیید و تشخیص گمرک ایران جریمه ای از سی درصد (۳۰٪) تا سه برابر ارزش کالایی موضوع سند مذکور تعیین و دریافت نماید. دریافت این جریمه مانع از تعقیبی که حسب مورد طبق مواد مربوط به **قانون** مجازات اسلامی به عمل می آید نیست.

تبصره ۱ - در مورد وجوهی که من غیرحق با تقلب و تزویر مسترد می گردد علاوه بر وصول اصل مبلغ استرداد جریمه ای معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن نیز دریافت می شود.

تبصره ۲ - صاحبان کالا، شرکتها، حمل و نقل و کارگزاران **گمرکی** و سایر اشخاص ذیربط مکلفند حسب مورد اسناد و مدارک موجود مورد درخواست گمرک در ارتباط با موضوع مورد رسیدگی را ارائه نمایند.

بخش دوازدهم - مراجع رسیدگی به اختلافات **گمرکی**

ماده ۱۴۴ - مرجع رسیدگی به اختلافات **گمرکی** در تشخیص تعرفه، ارزش کالا، جریمه ها به غیر از موارد قاچاق **گمرکی**، قوه قهریه (فورس ماژور) و مقررات **گمرکی**، کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** است. این کمیسیون مرکب از اشخاص ذیل است:

الف - چهار نفر عضو اصلی از کارمندان گمرک ایران

ب - دو نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت صنعت، معدن و تجارت

پ - یک نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت **امور** اقتصادی و دارایی

ت - یک نفر عضو اصلی به عنوان نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

ث - یک نفر عضو اصلی به عنوان نماینده اتاق تعاون

تبصره ۱ - اعضاء کمیسیون، از میان افراد مطلع به **امور گمرکی** توسط دستگاههای مزبور انتخاب می شوند.

تبصره ۲ - اعضاء کمیسیون هم طراز مدیرکل تلقی می شوند و باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کاری مرتبط باشند و توسط رئیس گمرک ایران، وزراء مربوطه و رؤساء اتاقهای مذکور انتخاب شوند.

تبصره ۳ - به همراه هریک از اعضاء اصلی یک نفر نیز به عنوان عضو علی البدل معرفی می شود.

تبصره ۴ - رأی کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** لازم الاجراء است مگر در مواردی که مبلغ مابه التفاوت بین نظر گمرک و مورد قبول مؤدی و یا ارزش **گمرکی** کالایی که اختلاف در خصوص شرایط ورود و صدور آن است، بیش از پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال باشد که در این صورت مؤدی می تواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی تقاضای ارجاع امر به کمیسیون تجدید نظر را بنماید.

تبصره ۵ - اختلافات اشخاص با گمرکها به درخواست مؤدی ابتدا در واحدهای ستادی گمرک ایران مورد اظهار نظر قرار می گیرد و در صورتی که مؤدی به اعتراض خود باقی باشد پرونده از طرف رئیس کل گمرک ایران و یا شخصی که به حکم وی به طور کتبی تعیین می گردد به کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** احاله می شود. برای طرح اختلاف در کمیسیون مذکور صاحب کالا باید معادل نیم درصد (۵ / ۰٪) مبلغ مورد اختلاف را به عنوان حق رسیدگی به صورت سپرده پرداخت نماید.

در صورتی که رأی صادره به وسیله کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** در تأیید نظریه گمرک باشد مبلغ مذکور به درآمد قطعی منظور می گردد لکن در صورتی که رأی به نفع صاحب کالا باشد یا اینکه با درخواست صاحب کالا اختلاف به کمیسیون تجدیدنظر احاله شود و رأی کمیسیون فوق به نفع صاحب کالا باشد، مبلغ سپرده مسترد می گردد. اختلافات مربوط به قاچاق **گمرکی** در مراجع صالحه رسیدگی می شود.

تبصره ۶ - کمیسیون در مورد استعلام تعرفه و اظهار نظر در مورد طرحها و گزارشهایی که از طرف رئیس کل گمرک ارجاع می شود نظر مشورتی می دهد. در مواردی که در اجرای ماده (۴۳) این **قانون** تعیین تعرفه شود برای گمرک لازم الاجراء است.

تبصره ۷ - در مواردی که در حین رسیدگی به پرونده ها، کمیسیون با مواردی غیر از موضوع اختلاف مواجه گردد، مراتب به رئیس کل گمرک ایران منعکس می شود.

تبصره ۸ - جلسات کمیسیون رسیدگی به اختلافات **گمرکی** حداقل با حضور شش نفر از اعضاء رسمیت می یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت کل اعضاء (حداقل پنج نفر) معتبر است.

تبصره ۹ - دلایل، توجیهاات و مستندات رأی باید در متن آن تصریح گردیده و نظرات اقلیت در آن ذکر گردد.

ماده ۱۴۵ - از بین اعضاء اصلی کمیسیون رسیدگی به اختلافات یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس در اولین جلسه کمیسیون با رأی مخفی انتخاب و با حکم رئیس کل گمرک منصوب می شوند.

ماده ۱۴۶ - کمیسیون تجدید نظر اختلافات **گمرکی** مرکب از اشخاص ذیل است:

الف - یک نفر از کارمندان وزارت **امور** اقتصادی و دارایی به انتخاب وزیر (رئیس)

ب - یک نفر از معاونین گمرک ایران به انتخاب رئیس کل گمرک ایران (نایب رئیس)

پ - یک نفر از کارمندان وزارت صنعت، معدن و تجارت به انتخاب وزیر

ت - یک نفر از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه

ث - یک نفر از اعضاء هیأت رئیسه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با معرفی رئیس اتاق یا یک نفر از اعضاء هیأت رئیسه اتاق تعاون به انتخاب رئیس اتاق در مورد پرونده تعاونیها

تبصره ۱ - به همراه هر يك از اعضا اصلي يك نفر نيز به عنوان علي البدل معرفي مي شود. اعضا كميسيون بايد حداقل داراي بيست سال سابقه كاري مرتبط باشند.

تبصره ۲ - براي طرح اختلاف در كميسيون تجديدنظر صاحب كالا بايد معادل يك درصد (۱%) مبلغ مورد اختلاف را به عنوان حق رسيدگي به صورت سپرده پرداخت نمايد. در صورتي كه رأي صادره به وسيله كميسيون مذكور در تأييد نظريه گمرک باشد مبلغ مذکور به درآمد قطعي منظور مي شود لکن در صورتي كه رأي كميسيون فوق به نفع صاحب كالا باشد مبلغ سپرده مسترد مي گردد.

تبصره ۳ - كساني كه به عنوان عضو كميسيون رسيدگي به اختلافات **گمرکي**، در مورد پروندهاي رأي داده باشند حق شركت در كميسيون تجديدنظر و رأي دادن در باره همان پرونده را ندارند.

تبصره ۴ - آراء صادره به وسيله كميسيون تجديدنظر قطعي و لازم الاجراء است و فقط تا مدت سي روز از تاريخ ابلاغ رأي از نظر شكلي قابل شكايست در ديوان عدالت اداري مي باشد.

ماده ۱۴۷ - اعضا كميسيونها به موجب احكام رسمي اداري براي مدت دو سال انتخاب مي شوند و به جز در صورت بازنشستگي، استعفاء، حجر، محكوميت اداري يا كيبفري، انتقال به سازمانهاي ديگر و غيبت غيرموجه بيش از سه جلسه متوالي، در مدت مذكور قابل تغيير نمي باشند.

تبصره - عضويت در كميسيونها فقط براي يك دوره دوساله ديگر قابل تمديد است.

ماده ۱۴۸ - در مواردی كه تعداد پرونده هاي ارجاعي به كميسيون ايجاب نمايد، رئيس كل گمرک ايران مي تواند از وزيران و مراجع مذكور در مواد (۱۴۴) و (۱۴۶) تقاضا نمايد كه اعضا بيشترى را براي تشكيل كميسيونهاى جديد رسيدگي به اختلافات **گمرکي** و تجديدنظر براي مدت معين معرفي نمايند. در اين صورت ساير دستگاهها نيز مكلفند نسبت به معرفي اعضا مورد درخواست با رعايت شرايط مقرر در اين **قانون** اقدام نمايند.

ماده ۱۴۹ - آراء كميسيونها در مورد پرونده هاي مشابه قابل تعميم نيست ولي واحدهاي ستادي گمرک ايران مي توانند به آخرين آراء قطعي كميسيونها كه آراء كميسيون رسيدگي به اختلافات **گمرکي** و تجديد نظر منطبق بر هم باشد در موارد مشابه و وحدت موضوع، مشروط بر آنكه اين گونه آراء مورد پذيرش صاحب كالا نيز قرارگيرد استناد نمايند.

بخش سيزدهم - ساير مقررات

ماده ۱۵۰ - هرگاه ضمن موافقتنامه هاي بازرگاني دولت با ساير كشورها براي كالاي معينى حقوق ورودى به مأخذى غير از آنچه كه در جدول تعرفه مقرر است معين شود مادامى كه موافقتنامه هاي مزبور به قوت خود باقى است حقوق ورودى آن كالا مطابق مأخذ تعيين شده در موافقتنامه ها و با رعايت شرايط مقرر در آنها دريافت مي گردد مگر اينكه در جدول تعرفه، حقوق ورودى كمترى به آن تعلق گيرد يا بخشوده شود.

ماده ۱۵۱ - ترجيحات تعرفه اي يا تجاري در خصوص محصولات با مبدأ كشور ذينفع طرف قرارداد وقتى اعمال مي شود كه كالا به طور مستقيم از آن كشور حمل شود.

تبصره - منظور از حمل مستقيم عبارت است از:

الف - محصولاتى كه بدون عبور از سرزمين كشور ديگر حمل شود.

ب - محصولاتى كه از كشورهاي ديگر عبور خارجى شود، مشروط بر اينكه اين عبور خارجى به دلایلى از قبيل شرايط جغرافيايي يا ساير الزامات حمل و نقل قابل توجه باشد و كالا زير نظر كشورهاي عبورى و بدون انجام هيچ گونه عملياتى عبور نمايد.

ماده ۱۵۲ - در تمام موارد مربوط به اين **قانون** اقامتگاه صاحب كالا يا نماينده **قانوني** او همان است كه در اظهارنامه **گمرکي** يا تقاضانامه قيد شده است. در صورتي كه تغييرى در محل اقامت داده شود بايد فوري محل جديد را با مشخصات كامل اطلاع دهد و تا زماني كه به اين ترتيب اطلاع نداده اند كلييه اخطار به ها و دعوتنامه ها و احكام كميسيونها و اجرائيه هاي مربوطه به همان محل تعيين شده در اظهارنامه يا برگ تقاضا ابلاغ مي شود. در صورتي كه آدرس ارائه شده غيرواقعي باشد و مؤدى در آن محل شناخته نشود گزارش كتبي مأمور ابلاغ در ذيل ابلاغيه به منزله ابلاغ **قانوني** تلقي مي گردد.

تبصره - ساير تشریفات ابلاغ مندرج در اين ماده تابع مقررات ابلاغ **قانوني** آيين دادرسي مدني است.

ماده ۱۵۳ - صدور المثني، رونوشت يا تصوير گواهي شده از اسناد وصول و ترخيص به طور مطلق ممنوع است لکن صاحب سند مي تواند از گمرک درخواست كند، گواهينامه حاكي از مدلول سند به او تسليم شود.

ماده ۱۵۴ - مراجع تحويل گيرنده دولتي كالا مي توانند **امور** تحويل و تحول كالا از قبيل باربري و انبارداري و يا اماکن غير **گمرکي** خود را با رعايت مقررات اين **قانون** براي ايجاد انبارهاي اختصاصي يا سردخانه هاي عمومي به بخش غيردولتي مطابق فهرست تأييد صلاحيت شده از سوي گمرک ايران واگذار نمايند. تحويل گيرنده مكلف است براساس وظايف و مسؤليتهاي مذكور در اين **قانون** عمل نمايد. محول نمودن وظايف انبارداري و واگذاري اماكني براي نگهداري كالاي گمرک نشده موكول به هماهنگي قبلي با گمرک ايران است.

ماده ۱۵۵ - در مواردی كه دولت جمهوري اسلامي ايران طبق **قانون**، عضويت در كنوانسيونها و قراردادهاي بين المللي مربوط به گمرک را پذيرفته و لازم الاجراء شناخته است، روشها و دستورالعملهاي اجرائي اين قراردادها از طرف گمرک ايران تهيه مي شود و به تصويب هيأت وزيران مي رسد.

ماده ۱۵۶ - جريمه ها و ساير حد نصابهاي ريالي تعيين شده در اين **قانون** هر سه سال يكبار براساس شاخص قيمتها كه توسط بانك مركزي جمهوري اسلامي ايران اعلام مي شود به پيشنهاد وزارت **امور** اقتصادي و دارايي و تصويب هيأت وزيران تغيير مي يابد.

ماده ۱۵۷ - اشخاصي كه كالابى اعم از داخلي و خارجى را از آبهاي سرزميني مرزى گرفته و يا بيرون بياورند بايد آن را به نزديكترين گمرک تحويل نمايند و گمرک مكلف است فوراً صورتمجلس حاكي از مشخصات و خصوصيات كالا را تنظيم و به امضاء يابنده برساند. گمرک مكلف است پس از ثبت در دفتر انبار و صدور قبض انبار بلافاصله مراتب را در يك روزنامه كثيرالانتشار اعلام و تصريح نمايد كه اگر كسي خود را مالك كالاي مزبور مي داند ميتواند از تاريخ انتشار آگهي تا مدت يك سال با ارائه اسناد به گمرک براي پرداخت حقوق ورودى كالاي خارجى و ترخيص كالا و پرداخت هزينههاي بيرون آوردن از آب و نظاير آن مراجعه نمايد.

در صورتی که تا پایان مدت مزبور کسی به گمرک مراجعه ننماید کالای مزبور به عنوان مجهول المالك تلقی می‌شود و پس از فروش توسط نهاد مأدون از سوی ولی فقیه هزینه های مربوطه از محل حاصل فروش قابل پرداخت است.

تبصره ۱ - در مورد شناورهای غرق شده یا صدمه دیده و بقایای آنها که توسط سازمان بنادر و دریانوردی، نقل و انتقال می یابد با رعایت ماده (۳۷) **قانون** دریایی ایران مصوب ۲۹ / ۶ / ۱۳۴۳ اقدام می شود.

تبصره ۲ - کالاهای سریع الفساد و کالاهایی که نگهداری آنها ایجاد هزینه اضافی یا خطر نماید، طبق مقررات مربوطه به فروش می رسد و وجوه حاصل از فروش آن تا تعیین تکلیف نهائی به عنوان سپرده نگهداری می شود.

ماده ۱۵۸ - به استثناء موارد مصرحه در این **قانون** نحوه ورود و صدور کالا، تحویل و تحول، نگهداری، محدودیتها و ممنوعیتها در مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی، حسب مورد تابع قوانین مربوطه است.

ماده ۱۵۹ - مبادله کالا در تجارت مرزی از قبیل مرزنشینی، پیله وری، بازارچه های مرزی با رعایت قوانین مربوطه، از نظر کنترلها و تشریفات **گمرکی** تابع مقررات این **قانون** است.

ماده ۱۶۰ - دو درصد (۲٪) از حقوق ورودی در حساب مخصوصی نزد خزانه به نام گمرک جمهوری اسلامی ایران واریز می شود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می گردد در اختیار سازمان مزبور قرار می گیرد. گمرک جمهوری اسلامی ایران هفتاد درصد (۷۰٪) اعتبار موضوع این ماده را برای تجهیز گمرکها و ابنیه و ساختمانهای گمرک و خانه های سازمانی با اولویت گمرکهای مرزی هزینه می نماید و عملکرد این ماده را هر شش ماه یک بار به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گزارش می نماید.

تبصره ۱ - بودجه گمرک جمهوری اسلامی ایران اعم از هزینه ای، تملک داراییهای سرمایه ای و اعتبارات موضوع این ماده به صورت متمرکز در ردیف جداگانه ای در لویج بودجه سنواتی منظور می شود.

تبصره ۲ - مصرف سی درصد (۳۰٪) اعتبار موضوع این ماده از شمول **قانون** محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی است و تابع «**قانون** نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب **قانون** از رعایت **قانون** محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند مصوب ۶ / ۱۱ / ۱۳۶۴» می باشد.

تبصره ۳ - هزینه کرد اعتبارات موضوع این ماده در چهارچوب قوانین مربوطه به موجب دستورالعملی است که توسط وزیر **امور** اقتصادی و دارایی ابلاغ می گردد.

ماده ۱۶۱ - گمرک موظف است بیست درصد (۲۰٪) از منابع موضوع ماده (۱۶۰) این **قانون** را به منظور تشویق، ترغیب، پاداش و هزینه های رفاهی و درمانی و کمک هزینه مسکن کارکنان گمرک و کارکنان سایر دستگاههای اجرایی که در مکانهای تحت مدیریت و نظارت گمرک موضوع ماده (۱۲) این **قانون** خدمت ارائه می نمایند، متناسب با نقش آنها پرداخت نماید. پرداخت پاداش برای کارکنان مستقر در گمرکهای مرزی زمینی و دریایی، گمرک فرودگاهها و ستادهای گمرک در مراکز استانها به ترتیب با ضریب ۳، ۲ و ۱ / ۵ است.

ماده ۱۶۲ - گمرک موظف است ده درصد (۱۰٪) از منابع موضوع ماده (۱۶۰) این **قانون** را به منظور آموزش، پژوهش و بالابردن سطح آگاهی، مهارت و معلومات کارکنان گمرک و سایر **امور** که موجب افزایش بهره وری کارکنان گمرک و وصول حقوق دولت می شود، هزینه نماید.

ماده ۱۶۳ - به منظور پیش آگاهی، پیشگیری، آمادگی مقابله و امداد رسانی در حوادث و سوانح، معادل نیم درصد (۵ / ۱۰۰٪) از کل حقوق **گمرکی** و سود بازرگانی که به کالاهای وارده به کشور تعلق می گیرد، از واردکنندگان اخذ و به خزانه داری کل کشور واریز و معادل آن در بودجه سالانه به حساب جمعیت هلال احمر منظور می شود تا در راستای مأموریتهای **قانون**ی هزینه گردد.

ماده ۱۶۴ - آیین نامه اجرایی موارد تصریح نشده در این **قانون** ظرف شش ماه پس از تاریخ لازم الاجراء شدن توسط وزارت **امور** اقتصادی و دارایی تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۶۵ - از زمان لازم الاجراء شدن این **قانون**، قوانین و مقررات ذیل لغو می گردد:

الف - **قانون امور گمرکی** مصوب ۳۰ / ۳ / ۱۳۵۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن

ب - آیین نامه اجرایی **قانون امور گمرکی** مصوب ۲۰ / ۱ / ۱۳۵۱ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن

پ - لایحه **قانون**ی راجع به محمولات سیاسی و لوازم شخصی متعلق به نمایندگان سیاسی ایرانی و خارجی مصوب ۲۸ / ۳ / ۱۳۵۹

ت - بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۲) و مواد (۱۲)، (۱۴) و (۱۷) **قانون** مقررات صادرات و واردات مصوب ۴ / ۷ / ۱۳۷۲

ث - ماده واحده **قانون** یکسان سازی تشریفات ورود و خروج کالا و خدمات از کشور مصوب ۱۷ / ۱۲ / ۱۳۸۲

ج - ماده (۴۱) **قانون** مالیات بر ارزش افزوده به استثنای تبصره های (۱) و (۳) آن مصوب ۱۷ / ۲ / ۱۳۸۷

چ - ماده (۴) **قانون** گذرنامه مصوب ۱۰ / ۱۲ / ۱۳۵۱

قانون فوق مشتمل بر یکصد و شصت و پنج ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و دوم آبان ماه یک هزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۲ / ۹ / ۱۳۹۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی